

גאולה ברקוביץ

חוברת עבודה
לכיתות ט' - י'

מתרגלים לשון

פתרונות

- פועל
- שם עצם
- תחביר
- שם המספר
- מילות היחס ואותיות השימוש

מתרגלים לשון - פתרונות

חלק א' - מערכת הצורות

תרגיל מעמ' 5

1. עבר, מדברים	2. הווה, נסתרת	3. עבר, מדברים	4. הווה, נסתרים	5. ציווי, נוכחים
6. הווה, נסתרים	7. עבר, נוכח	8. הווה, נוכחות	9. עבר, נסתרת	10. הווה, נסתרים
11. ציווי, נוכחים	12. עתיד, מדברים	13. ציווי, נוכחים	14. עבר, נוכחים	15. עתיד, נסתר

- תרגיל מעמ' 7** (בבניין נוסף ניתנה אפשרות אחת, אך יש יותר מתשובה אחת).
1. של"ם נפעל, שילם
 2. רט"ב, נפעל, הרטיב
 3. רג"ש, פיעל, הרגיש
 4. בט"ל, פועל, התבטל
 5. קפ"ץ, הפעיל, קפץ
 6. רג"ש, הפעיל, הורגש
 7. שט"ף, קל, נשטף
 8. דג"ש, הופעל, הדגיש
 9. לה"ב, התפעל, הלהיב
 10. של"ט, קל, נשלט
 11. בק"ש, פיעל, התבקש
 12. פג"ש, נפעל, פגש
 13. שב"ש, פועל, שיבש
 14. שמ"ט, נפעל, השמיט
 15. של"ח, קל, נשלח
 16. קש"ר, קל, קישר
 7. שמ"ע הפעיל, שמע

תרגיל 1 מעמ' 8

שמות הפעולה: רכיבה, שליטה, קריאה (קריאת), שמירה, בחירה, רתיעה, לקיחת (לקיחה)

תרגיל 2 מעמ' 8

רכיבה - לרכוב, שליטה - לשלוט, קריאה (קריאת) - לקרוא, שמירה - לשמור, בחירה - לבחור

תרגיל 3 מעמ' 8

רכיבה - רכב, שליטה - שלוט, קריאה - קרא, שמירה - שמור, בחירה - בחר

תרגיל 1 מעמ' 9

1. גר"ם נפעל, עתיד, נסתרים	2. גר"ם קל, עתיד, נסתרים	3. פק"ד, נפעל, ציווי, נוכחים
4. בה"ל, נפעל, עבר, נוכחות	5. פת"ח, קל, עתיד, מדברים	6. פת"ח, נפעל, עבר, נסתר
7. בד"ק, נפעל, עתיד, מדברים	8. בד"ק, קל, עתיד, מדברים	9. שמ"ע, נפעל, עבר, נסתר
10. שמ"ע, קל, עתיד, מדברים	11. פת"ח, נפעל, ציווי, נוכחים	12. פת"ח, קל, הווה, נסתרים
13. פע"ם, נפעל, עבר, מדבר	14. נח"ל, קל, עבר, מדברים	15. שח"ק, נפעל, עבר, מדברים
16. כש"ר, קל, הווה, נסתר	17. רת"ם, נפעל, עבר, נוכחות	

תרגיל 1 מעמ' 11

1. **פעיל:** עוברים, חוקרים, עוסקות, שולט, מוסר
2. **סביל:** נבדקים, נסרקים, נשלחות, נמצאו, נשאל
3. נבדקים - בודקים, נסרקים - סורקים, נשלחות - שולחות, נמצאו - מצאו, נשאל - שואל
4. חוקרים - נחקרים, שולט - נשלט, מוסר - נמסר
4. הטקסט עוסק בדיווח, ולכן אין משמעות לעושה הפעולה. ההדגשה היא על הפעולות עצמן.

תרגיל מעמ' 12 - תקינות

ישן, לרכוב, אצא, היכנס, אחכה

תרגיל 1 מעמ' 14

1. קד"ר, קל, הווה, נסתרות, סביל	7. פר"ע, קל, עתיד, מדברים, פעיל	13. סג"ר, קל, הווה, נסתרים, סביל
2. פר"ך, הופעל, הווה, נסתרים, סביל	8. קל"ט, נפעל, עתיד, נסתר, סביל	14. לק"ח, נפעל, עבר, מדבר, סביל
3. סמ"ך, הופעל, עבר, נסתרת, סביל	9. קל"ט, קל, עתיד, נסתר, פעיל	15. נש"ר, קל, עבר, נסתרים
4. שח"ק, נפעל, עתיד, נסתר, סביל	10. שכ"ח, נפעל, עבר, נסתר, סביל	16. רד"ם, נפעל, עבר, נוכח
5. קב"ל, הפעיל, הווה, נסתרים	11. שכ"ח, קל, עתיד, מדברים, פעיל	17. בט"ל, קל, הווה, נוכח
6. פר"ע, נפעל, עבר, נסתר, סביל	12. מ"ע, נפעל, ציווי, נוכחים	18. רש"ם, נפעל, עבר, נוכחים

מתרגלים לשון - פתרונות

תרגיל 2 מעמ' 15

1. הורגשה - רג"ש, הופעל, נפגעים - פג"ע, נפעל, מודאגים - דא"ג, הופעל, נשאר - שא"ר, נפעל
2. הורגשה - הרגישה, נפגעים - פגעו, מודאגים - הדאיגו
3. רעידה, קליטה - קל
4. נפגעים - שם עצם, מודאגים - שם תואר

תרגיל 2 מעמ' 15

1. הורגשה - רג"ש, הופעל, נפגעים - פג"ע, נפעל, מודאגים - דא"ג, הופעל, נשאר - שא"ר, נפעל
2. הורגשה - הרגישה, נפגעים - פגעו, מודאגים - הדאיגו
3. רעידה, קליטה - קל
4. נפגעים - שם עצם, מודאגים - שם תואר

תרגיל 3 מעמ' 15

1. נמצאו - מצ"א, נפעל, ישלחו - של"ח, נפעל, יוכרזו - כר"ז, הופעל, ידועים - יד"ע, קל
2. סבילה
3. הטקסט עוסק בדיווח, ולכן אין משמעות לעושה הפעולה. ההדגשה היא על הפעולות עצמן.

תרגיל 4 מעמ' 15

התשובה - 3

תרגיל 5 מעמ' 16

1. להזמין - זמ"ן, הפעיל
2. מוזמן - זמ"ן, הופעל, נבדקת - בד"ק, נפעל
3. רכיבה - קל
4. זמן ההווה הרווח בטקסט מתאים לידיעה בעיתון שבה מופיעה המלצה לטיול.

תרגיל 6 מעמ' 16

1. בניין קל: בניין קל: שרפה, נזיפה
בניין נפעל: היפקדות, היבלעות
בניין הפעיל: הסדר, החלטה, הבזק, הרגשה
2. שרפה - שרף, נזיפה - נזף, היפקדות - נפקד, היבלעות - נבלע, הסדר - הסדיר, החלטה - החליט, הבזק - הבזיק, הרגשה - הרגיש

תרגיל 1 מעמ' 19

1. שפ"ר, פועל, עבר, נסתרים, לשפר
2. רק"ם, נפעל, עבר, נסתרות, ריקמו
3. דש"ן, פיעל, עבר, נוכחים, דושנה
4. פת"ח, פיעל, עתיד, נסתרים, פתיחה
5. כנ"ס, התפעל, עתיד, נוכחים, יוכנסו
6. שב"ש, פועל, הווה, נסתרים, לשבש
7. של"ב, קל, הווה, נסתרות, שלב
8. כב"ד, פיעל, ציווי, נוכחים, התכבדנו
9. בט"ל, פיעל, הווה, נסתרים, בוטלה
10. שט"ף, נפעל, עתיד, נסתרים, נשטפו
11. פצ"ל, התפעל, עבר, מדברים, להתפצל
12. נג"ן, פועל, עבר, נסתרים, ניגנה
13. נצ"ל, התפעל, ציווי, נוכחים, ניצלנו
14. קפ"ל, פיעל, ציווי, נוכחת, תקפל
15. בק"ש, התפעל, הווה, נסתרים, לבקש
16. קד"ש, הופעל, הווה, נסתר, הקדשתי
17. קד"ש, פועל, הווה, נסתר, מקדש
18. רת"ע, נפעל, עבר, נוכח, נרתעתי

מתרגלים לשון - פתרונות

תרגיל 2 מעמ' 20

בניין קל: שליטה, פתיחה, בדיקה
בניין נפעל: היפתחות, היטמעות, היבדקות, היכנסות
בניין הפעיל: הבחנה, השבתה
בניין פיעל: פיתול, קישור, שיבוש, כינוס
בניין התפעל: התנגדות, התרגשות, התפתחות, התכנסות

תרגיל 1 - גזרת השלמים (מעמ' 7)

1. ת-ק-ג, הופעל	2. ד-ב-ר, נפעל	3. ס-מ-כ, התפעל	4. ק-ב-ל, הפעיל
5. פ-ג-ש, נפעל	6. מ-ס-ר, קל	7. א-ב-ק, פועל	8. ח-ש-ל, פיעל
9. ב-ט-ל, הופעל	10. ד-ל-ל, התפעל	11. ת-ב-ל, פועל	12. פ-ר-מ, קל
13. ק-ד-ש, הופעל	14. ש-ת-פ, התפעל	15. פ-ל-ס, פיעל	16. כ-ב-ש, קל
17. ב-ק-ש, התפעל	18. ח-ש-ב, פיעל	19. ג-ב-ר, קל	20. ז-כ-כ, התפעל
21. ס-י-מ, התפעל	22. ז-נ-ב, התפעל	23. ק-ב-צ, פועל	24. צ-ד-ק, התפעל
25. ר-ע-ב, קל	26. ד-ב-ק, קל	27. ס-ת-ר, התפעל	28. ר-מ-ז, פועל
29. כ-ר-ע, הופעל	30. ט-מ-ג, קל	31. ס-נ-ג, התפעל	32. ד-ב-ק, התפעל
33. ס-מ-כ, נפעל	34. ד-פ-ק, התפעל	35. ס-פ-ק, התפעל	36. ס-ע-ר, נפעל
37. ס-מ-ג, התפעל	38. ר-ג-ש, פועל	39. ר-ג-ש, הופעל	40. ת-מ-כ, נפעל
41. ת-מ-ר, התפעל	42. ב-ס-ס, פועל	43. פ-כ-ח, התפעל	44. פ-ר-ע, קל
45. ש-כ-ג, פועל	46. ס-פ-ר, נפעל	47. ת-פ-ר, קל	48. ש-ל-מ, נפעל
49. ש-ת-ל, קל	50. צ-נ-פ, התפעל	51. פ-ק-ד, נפעל	52. ש-ב-ש, התפעל
53. כ-מ-ר, נפעל	54. צ-י-ר, התפעל	55. כ-ס-פ, נפעל	56. צ-ל-ב, התפעל
57. ק-ל-ט, נפעל	58. פ-ק-ד, הופעל	59. כ-נ-ס, התפעל	60. כ-ת-ר, פועל
61. ס-מ-כ, נפעל			

תרגיל 2 מעמ' 24

בניין (התפעל), זמן (עבר)

תרגיל 3 מעמ' 24

שורש, זמן, גוף

תרגיל 2 - הטיות בזמנים (מעמ' 10)

(1) ג	(2) ד	(3) ד	(4) ד	(5) ג	(6) א	(7) ג	(8) ד	(9) ג	(10) א
(11) ד	(12) ב	(13) א	(14) ג	(15) א	(16) ב	(17) א	(18) ב	(19) ג	(20) ג

שאלות מתוך טקסטים בעמ' 26-31

תרגיל 1 (1) ד (2) תַּכְחֵד

תרגיל 2 הִתְקַדְּמוּ (הפועל הראשון) - ציווי, נוכחים / הִתְקַדְּמוּ (הפועל השני) - עבר, נסתרים

תרגיל 3 א. (2) תִּבְחֵן, בניין נפעל ב. קל ג. נִבְחַנְתָּ

תרגיל 4 א. הִצְטִידוּ (הפועל הראשון) - ציווי, נוכחים / (הפועל השני) - עבר, נסתרים ב. תִּצְטִידוּ ג. ע-מ-ת, התפעל

תרגיל 5 א. (1) - הפעיל ב. התפעל ג. בגוף ובזמן ד. בשורש, בבניין ובגוף

תרגיל 6 א. קל, נפעל, התפעל ב. תִּפְעֵר

תרגיל 7 א. כל הפעלים הם באותו בניין ב. שְׁלוּבָה

תרגיל 8 א. התפעל, נפעל, הפעיל, קל ב. רוּשְׁמַת

מתרגלים לשון - פתרונות

- תרגיל 9 א.** פועל, התפעל, הופעל **ב.** ממשקת **ג.** מסדירה
- תרגיל 10 א.** התפעל **ב.** ש-פ-ר, ש-מ-ש, ס-מ-כ, ז-ק-ק, ז-מ-נ **ג.** שמות פועל: להסתמך, להזדקק שם פעולה: הזדמנות
- תרגיל 11 א.** להתחיל - ת-ח-ל, הפעיל, **ממלץ** - מ-ל-צ, הופעל, **שמשה** - ש-מ-ש, פיעל, **תמצאו** - מ-צ-א, קל, **מזנקות** - ז-נ-ק, פיעל, **מעטרת** - ע-ט-ר, פועל **ב.** ממלץ - ממליץ מעטרת - מעטרת **ג.** שמשי
- תרגיל 12 א.** פיעל **ב.** שתי המילים הן באותו בניין (משפט שאינו נכון) **ג.** השתלמות - ש-ל-מ, התפעל, קבלה - ק-ב-ל, פיעל
- תרגיל 13 א.** התפעל **ב.** שתף, קבל, ציץ, ספר, רשם, שלב **ג.** מצטיין **ד.** שם תואר
- תרגיל 14** משפט 1
- תרגיל 15**
- התחממות -** חמם, התפעל, חימם, **סכנה** - סכן, פיעל, הסתכן, **לספק** - ספך, פיעל, הספיק
- גידול -** גדל, פיעל, גדל, **קודרות** - קד"ר, קל, התקדר
- תרגיל 16**
- קבוצה 1 - התפעל:** מידבקת, התבקשו
- קבוצה 2 - נפעל:** נגרמת, הימנעות, ייכנס
- קבוצה 3 - קל:** גורמת, נשימה, שטיפת (שטיפה), נגיעה
- קבוצה 4 - הפעיל:** מרגיש, יצהיר

תרגיל מעמ' 33 - השוואים

- מבדק -** שווא נח, **פתוח -** שווא נע, **מכבד -** שווא נח, **מכרסם -** שווא נע, נח, נע
- השתקם -** שווא נח, נע, **מחברת -** שווא נח

תרגיל מעמ' 34 - תקינות

1. מכון	2. כיבסת	3. תכחישו	4. נתפסו	5. ישבתו	6. זכור
7. כיוונתי	8. תפטפט	9. לצבור	10. מכבדים	11. נכחד	12. שברו

תרגיל 1 מעמ' 37 - תקינות

- 1+2
- אפרט** - בבניין פיעל יש שווא בתחיליות (או חטף ב-א').
- אתן** - בעתיד בגוף מדבר תבוא תחילית א'.
- הבטחתי** - תחילית ה' בבניין הפעיל בעבר תנוקד בחיריק.
- לצבור** - דגש קל יבוא ב-ב' אחרי שווא נח.
- נכון** - לא יבוא דגש קל ב-כ' אחרי שווא נע.
- לכבות** - לא יבוא דגש קל ב-כ' אחרי שווא נע.

תרגיל 2 מעמ' 37 - תקינות

1. גדל, ארים, אביא, לקפוץ
- 2+3
- אגיע** - בעתיד בגוף מדבר תבוא תחילית א'.
- אראה** - בעתיד בגוף מדבר תבוא תחילית א'.
- יכולתי** - הפועל יכול הוא במשקל פעול של בניין קל.
- שבורה** - לא יבוא דגש קל ב-ב' אחרי שווא נע.
- השכבתי** - תחילית ה' בבניין הפעיל בעבר תנוקד בחיריק.
- להיבדק** - בשם פועל של בניין נפעל יש דגש חזק משלים ב-פ' הפועל.

מתרגלים לשון - פתרונות

תרגיל מעמ' 38 - ניבים

1. יזכה לאריכות חיים. **בד"ל, נפעל**
2. הגזימו. **גד"ש, הפעיל**
3. איבד את יכולת הדיבור. **דב"ק, קל**
4. אדם לא צריך להתפאר במעשה לפני שסיים אותו בהצלחה. **הל"ל, התפעל**
5. ריחמתי עליו. **כמ"ר, נפעל**
6. הוא נעשה רציני. **יש"ב, התפעל**
7. התביישתי מאוד. **כל"ם, נפעל**
8. עלו באופן משמעותי. **רק"ע, הפעיל**
9. הסדר השתנה, התחלף. **הפ"ך, התפעל**
10. האווירה נעשתה סוערת. **לה"ט, התפעל**

תרגיל 1 מעמ' 40

1. שחר"ר, התפעל	2. צחק"ק, פיעל	3. הנה"ן, פיעל	4. תדל"ק, פועל	5. שכנ"ע, התפעל
6. מחד"ר, פיעל	7. טלט"ל, התפעל	8. תחז"ק, פיעל	9. שלש"ל, התפעל	10. צקצ"ק, פיעל
11. שחד"ר, פיעל	12. צלח"ת, פיעל			

תרגיל 2 מעמ' 41

1. הנהנתם, מיטלטלים, השתלשל, צקצק
2. השתחררנו, מצחקק
3. שחזר
4. צלחת

תרגיל 3 מעמ' 41

1. דל"ל, התפעל, הווה, נסתר, הידללות	2. תדר"ך, פועל, עתיד, נסתרת
3. שכת"ב, פיעל, הווה, נסתרים, שכתוב	4. ערב"ב, פיעל, עבר, מדבר, ערבוב
5. תרב"ת, פועל, הווה, נסתרים	6. פק"ד, התפעל, ציווי, נוכחים, התפקדות
7. תרג"ל, פועל, עבר, נסתר	8. בח"ן, הפעיל, עבר, נוכחים, הבחנה
9. אבח"ן, פיעל, עבר, נוכחים, אבחון	10. סלס"ל, התפעל, עבר, נסתר, הסתלסלות
11. תחק"ר, פיעל, עבר, נסתר, תחקור	12. אכז"ב, התפעל, עתיד, מדברים
13. רג"ל, התפעל, עבר, נוכחים	14. אבט"ח, פיעל, ציווי, נוכחים
15. מחש"ב, פיעל, עבר, נסתר, מחשוב	16. חש"ב, פיעל, הווה, נסתר, חישוב
17. מספ"ר, פיעל, עבר, מדברים, מספור	18. טלט"ל, התפעל, הווה, נסתרת, היטלטלות
19. תכנ"ת, פועל, עבר, נסתרים	20. פע"ר, נפעל, עבר, נסתר
21. תמצ"ת, פיעל, עבר, נסתרת, תמצות	22. דרד"ר, התפעל, נוכח, הדרדרות
23. שכפ"ל, פיעל, עתיד, מדברים, שכפול	

תרגיל 4 מעמ' 42

- (1) ד (2) ג (3) ב (4) ד (5) א (6) ב (7) ד (8) ב (9) א (10) ג

תרגיל 5 מעמ' 43

- (1) ב (2) ב (3) א (4) ב (5) ב

מתרגלים לשון - פתרונות

תרגיל 6 מעמ' 44

1. היוצאת דופן: תִּזְמֵן, השורש שלה: ת-ז-מ-ג, השורש האחר: ז-מ-ג
2. היוצאת דופן: מְלֻכּוּד, השורש שלה: מ-ל-כ-ד, השורש האחר: ל-כ-ד
3. אין מילה יוצאת דופן, השורש המשותף לכולן: ס-ב-כ
4. היוצאת דופן: שְׁכָן, השורש שלה: ש-כ-ג, השורש האחר: מ-ש-כ-ג
5. אין מילה יוצאת דופן, השורש המשותף לכולן: ק-ש-ר
6. המילה היוצאת דופן: מְעַצְבֵּן, השורש שלה: ע-צ-ב-ג, השורש האחר: ע-צ-ב
7. היוצאת דופן: תְּכַלֵּל, השורש שלה: כ-ל-ל, השורש האחר: ש-כ-ל-ל
8. המילה היוצאת דופן: רוֹפֵס, השורש שלה: ר-פ-ס, השורש האחר: פ-ר-ס
9. היוצאת דופן: מְסִיֵּרָה, השורש שלה: מ-ס-ר, השורש האחר: ס-ו-ר
10. היוצאת דופן: מְמַסְגֵּר, השורש שלה: מ-ס-ג-ר, השורש האחר: ס-ג-ר
11. היוצאת דופן: שְׁכָלֵל, השורש שלה: ש-כ-ל-ל, השורש האחר: כ-ל-ל
12. היוצאת דופן: הִבְחִנָּה, השורש שלה: ב-ח-נ, השורש האחר: א-ב-ח-נ
13. היוצאת דופן: הִחְזָרָה, השורש שלה: ח-ז-ר, השורש האחר: מ-ח-ז-ר
14. אין מילה יוצאת דופן, השורש המשותף לכולן: א-ג-ר-פ
15. היוצאת דופן: כּוֹזֵב, השורש שלה: כ-ז-ב, השורש האחר: א-כ-ז-ב
16. היוצאת דופן: שְׁקוּם, השורש שלה: ש-ק-מ, השורש האחר: ש-ת-ק
17. היוצאת דופן: הִתְכַּנֵּס, השורש שלה: כ-נ-ס, השורש האחר: א-כ-ס-נ
18. היוצאת דופן: שָׁכַךְ, השורש שלה: ש-כ-כ, השורש האחר: ש-כ-ש-כ
19. היוצאת דופן: מְמַלֵּחַ, השורש שלה: מ-ל-ח, השורש האחר: ח-ל-ח-ל
20. היוצאת דופן: שוֹלְטָת, השורש שלה: ש-ל-ט, השורש האחר: ש-ת-ל
21. היוצאת דופן: הִתְנַדְּד, השורש שלה: נ-ד-נ-ד, השורש האחר: ה-ד-ה-ד
22. היוצאת דופן: הִתְנַבְּרָה, השורש שלה: ג-ב-ר, השורש האחר: ת-ג-ב-ר
23. היוצאת דופן: מְדַלְדֵּלִים, השורש שלה: ד-ל-ד-ל, השורש האחר: ד-ל-ל
24. אין מילה יוצאת דופן, השורש המשותף לכולן: פ-ק-ד
25. היוצאת דופן: הִתְמַרְנָה, השורש שלה: ת-מ-ר, השורש האחר: ת-מ-ר-נ

שאלות מתוך טקסטים - 79 למטה - לשנות למספרים, ולבדוק תרגיל 2, 5:

תרגיל 1 (מעמ' 45)

- א. מְתַרְפֵּס - ר-פ-ס, התפעל, הִשְׁתַּרְבְּנָה - ש-ר-ב-ב, התפעל, מְלַגְלֶגֶת - ל-ג-ל-ג, פיעל,
לְהִשְׁתַּכְנֵעַ - ש-כ-נ-ע, התפעל, הוֹלֵם - ה-ל-מ, קל
- ב. הִשְׁתַּרְבְּנָה - ש-ר-ב-ב, הכפלת העיצור האחרון, מְלַגְלֶגֶת - ל-ג-ל-ג,
הכפלה של שני העיצורים הראשונים לְהִשְׁתַּכְנֵעַ - ש-כ-נ-ע, הוספת ש' בתחילת השורש

תרגיל 2 (מעמ' 45)

- א. מְתַפְתֵּל - פ-ת-ל, התפעל, אָבָחַן - א-ב-ח-ג, פועל, שָׁחַר - ש-ח-ר-ר, פועל, הִשְׁתַּפְּרָה - ש-פ-ר, התפעל
- ב. אָבָחַן - א-ב-ח-ג, הוספת א' לתחילת השורש, שָׁחַר - ש-ח-ר-ר, הכפלת העיצור האחרון
- ג. סבילה

תרגיל 3 (מעמ' 46)

- א. שלמים - מְעַצְבִּים, מְתַפְּשֵׁרֵת מְרובעים - מְתַכְנְנִים, אָחִסוּן
- ב. מְעַצְבִּים, מְתַכְנְנִים
- ג. הכפלת העיצור האחרון
- ד. בינוני (הווה), כיוון שזה השימוש הרווח במודעת פרסומת.

מתרגלים לשון - פתרונות

תרגיל 4 (מעמ' 46)

א. התפעל

ב. השתכללנו - שכללנו, התאכזב - אכזב, להשתחרר - לשחרר

תרגיל 5 (מעמ' 46)

א. להסתכל - ס-כ-ל התפעל ב. המרעננת -ר-ע-נ-ן, פיעל, ג. המרעננת - פיעל, כל השאר - התפעל

תרגילים בגזרת החסרים - תרגיל 1 (מעמ' 48)

(1) נ-ב-ט, הפעיל	(2) נ-ג-ע, הפעיל	(3) י-צ-ת, הופעל	(4) נ-כ-ר, נפעל	(5) נ-ש-א, קל
(6) נ-ש-ק, הפעיל	(7) נ-ג-ד, הפעיל	(8) נ-ש-ל, קל	(9) נ-ס-ק, הפעיל	(10) נ-ב-ע, הופעל
(11) נ-ד-ח, נפעל	(12) י-צ-ב, הפעיל	(13) נ-ט-פ, קל	(14) י-צ-ק, קל	(15) נ-ד-פ, נפעל
(16) נ-ז-ל, קל	(17) נ-ק-פ, הופעל	(18) נ-צ-ל, נפעל	(19) נ-ד-ח, הופעל	(20) י-צ-ע, הופעל

תרגיל 2 (מעמ' 48)

1. נ-ת-ז, הפעיל	2. נ-כ-ש, הופעל	3. ה-ת-ל, פיעל	4. נ-ת-ר, הופעל	5. מ-ג-ר - פועל
6. א-כ-ס-נ, פיעל	7. נ-ש-ר, קל	8. י-צ-ב, נפעל	9. צ-נ-ע, התפעל	10. נ-ד-ר, הפעיל
11. נ-ת-ק, פועל	12. ה-ד-ר, התפעל	13. נ-ת-כ, הפעיל	14. נ-ג-ע, קל	15. נ-ש-ג, הפעיל
16. נ-ט-ע, קל	17. נ-ד-פ, הפעיל	18. נ-ז-ק, נפעל	19. נ-ק-פ, הפעיל	20. נ-ב-ל, קל
21. נ-ג-ש, נפעל	22. נ-ס-ח, הופעל	23. ה-מ-ר, פיעל	24. נ-ת-ר, פיעל	25. נ-ת-ז, הפעיל
26. ה-ג-ר, פיעל	27. נ-ט-ע, נפעל	28. ת-ב-ל, פועל	29. נ-ש-ל, הפעיל	30. נ-ת-ג, נפעל
31. נ-ס-ק, הפעיל	32. ת-ח-ז-ק, פועל	33. נ-ט-ל, הופעל	34. נ-ג-ש, הפעיל	35. י-צ-ג, הופעל
36. ח-ס-פ-ס, פועל	37. נ-כ-ר, הפעיל	38. ש-ג-ר, פיעל	39. ס-י-ג, התפעל	40. נ-ש-ל, פיעל
41. י-צ-ת, הופעל	42. ת-כ-נ-ן פועל	43. נ-ז-ק, הפעיל	44. נ-ג-ש, הפעיל	45. ס-ב-ר, קל

תרגיל 3 (מעמ' 49)

(1) ב (2) ב (3) ד (4) ג (5) א (6) ב (7) ג (8) ד (9) ג (10) א (11) ד (12) ד (13) ב (14) ד (15) ב

תרגיל 4 (מעמ' 50)

(1) ד	ת-ק-ש-ר, פיעל	ק-ש-ר, קל	(2) ג	נ-ג-ר, הופעל	מ-ג-ר, פועל
(3) א	נ-צ-ל, פיעל	נ-צ-ל, נפעל	(4) ג	י-ש-ר, פיעל	נ-ש-ר, קל
(5) א	נ-ת-ק, פיעל	נ-ת-ק, נפעל	(6) ד	ת-ז-כ-ר, פיעל	ז-כ-ר, קל
(7) ב	פ-ת-ח, נפעל	פ-ת-ח, קל	(8) ד	י-צ-ג, פועל	י-צ-ג, הופעל
(9) ב	ש-כ-ח, נפעל	ש-כ-ח, קל	(10) א	י-צ-ר, קל	י-צ-ר, פיעל

תרגיל 1 (מעמ' 53)

א. שלמים - לישם - י-ש-מ, יכולים - י-כ-ל, שלוקות - ש-ל-ק **מרובעים** - משחזרים - ש-ח-ז-ר, ערבוב - ע-ר-ב-ב
חפ"נ - הביעו - נ-ב-ע, נתן - נ-ת-נ, להזיק - נ-ז-ק, הפעיל **חפ"צ** - ליצר - י-צ-ר
 ב. יוצרים

תרגיל 2 (מעמ' 54)

א. שלמים - מרשל, יתעלמו, יבלעו, נזקקים, להגמל, נפתחו, להפרד **חפ"נ** - מביטים, מכר **חפ"צ** - מציעות
 ב. נגמלה
 ג. **מרשל** - ר-ש-ל פועל, **יתעלמו** - ע-ל-מ התפעל, **יבלעו** - ב-ל-ע נפעל, **נזקקים** - ז-ק-ק נפעל, **להגמל** - ג-מ-ל נפעל,
נפתחו - פ-ת-ח נפעל, **להפרד** - פ-ר-ד נפעל, **מביטים** - נ-ב-ט הפעיל, **מכר** - נ-כ-ר הופעל, **מציעות** - י-צ-ע הפעיל
 ד. יבלעו - יבלעו, להגמל - לגמל, נפתחו - פתחו

מתרגלים לשון - פתרונות

תרגיל 3 (מעמ' 54)

- א. (1) בניין **פועל** - מְעַרְפֵּלֶת, מְפַתֵּלֶת, מְהַרְהֵר, מְחַסְפֵּס, מְדַיְקוֹת, בניין **הופעל** - מְגַזֵּם (2) משמעות סבילה (3) בקטע נכתבה ביקורת, השימוש בפעלים סבילים מתאים לטקסט הזה, כיוון שאין צורך להדגיש את עושה הפעולה, אלא את הפעולה עצמה.
- ב. נְפָעַם - יְפָעַם, נְכָתַב - יִכְתֹּב
ג. הם באותו בניין
ד. הם באותו בניין

תרגיל 1 מעמ' 56 - תקינות

1. מגיש	2. ניגשים	3. לנסוע	4. לתפוס	5. הכחשת
6. הסעתי	7. אפול	8. מביטים	9. תבלבל	10. התזתם
11. הסקת	12. נכחדת	13. לרכוב	14. הלבשתי	15. ישנים, היכנס

תרגיל 2 מעמ' 56 - נימוקים

- 1, 2, 3, 6, 8, 10, 11 - פעלים בגזרת החסרים נוטים על דרך השלמים, לפי הבניין.
4. דגש קל יבוא ב-פ' אחרי שווא נח. 5. דגש קל לא יבוא ב-כ' אחרי שווא נע. 7. בעתיד בגוף מדבר תבוא תחילית א'. 9. דגש קל לא יבוא ב-ב' אחרי שווא נע. 12. דגש קל לא יבוא ב-כ' אחרי שווא נע. 13. שם פועל בבניין קל הוא במשקל לפעול. 14. התחילית של בניין הפעיל מנוקדת בחיריק. 15. השורש יש"ן הוא במשקל פעל של בניין קל. היכנס - צורת הציווי של בניין נפעל פותחת ב-ה'.

פרק ב' - תצורת השם

תרגיל 1 מעמ' 60 - טבלת השמות מגזרת השלמים

(1) ש-פ-כ, מְקַטֵּל, כלים	(2) ש-ט-פ, קְטָלוֹן, מצבים	(3) נ-א-ק, קְטָלָה, קולות
(4) ש-ג-ר, מְקַטֵּל, כלים	(5) ש-ח-ר, קְטֹל, צבעים	(6) ט-י-ס, קְטָל, מקצועות
(7) י-ב-ל, קְטָלֶת, מחלות	(8) נ-ז-ר, מְקַטֵּל, מקומות	(9) נ-ה-ר, מְקַטָּלָה, מקומות
(10) ב-ד-ח, קְטָלוֹן, מקצוע	(11) ח-ו-ר, קְטֹל, מומים	(12) ש-א-ג, קְטָלָה, קולות
(13) ב-צ-ר, קְטִיל, עונה חקלאית	(14) ר-ג-מ, מְקַטָּלָה, מכשיר	(15) א-ד-מ, קְטָלֶת, מחלות
(16) ד-כ-א, קְטָלוֹן, מצבים	(17) י-צ-ב, קְטִיל, תכונה חזקה	(18) ק-צ-ר, קְטָלֶת, מחלות
(19) ר-ז-ב, מְקַטֵּל, כלים	(20) ז-מ-ר, תְּקַטֵּלֶת, מערכת פריטים	(21) י-ל-ל, קְטָלָה, קולות
(22) ו-ר-ד, קְטֹל, צבעים	(23) א-ל-מ, קְטֹל, מומים	(24) ק-ט-פ, קְטִיל, עונה חקלאית
(25) ש-ק-ר, קְטָלוֹן, תכונות	(26) צ-נ-ר, קְטָלֶת, אוסף	(27) ק-ר-א, קְטִיל, תכונות
(28) ש-א-ב, מְקַטָּלָה, מכשירים	(29) ב-ה-ר, קְטִיל, תכונות	(30) י-ר-ק, קְטֹל, צבעים
(31) ס-מ-ג, תְּקַטֵּלֶת, אוסף	(32) ר-ק-ד, קְטָלוֹן, מקצוע	(33) ש-ג-ע, קְטָלוֹן, מצבים
(34) ת-פ-ר, מְקַטָּלָה, מקומות	(35) ת-מ-ה, קְטָלוֹן, מצבים	

מתרגלים לשון - פתרונות

תרגיל 2 (עמ' 62)

- (1) נ-ת-ק, הַתְּקַטְלוּת, שם פעולה של התפעל
- (2) ת-פ-ר, קוֹטֵל, בינוני של קל
- (3) נ-ב-ח, קְטִילָה, שם פעולה של קל
- (4) ב-ד-ל, קְטוּל, שם פעולה של פיעל
- (5) מ-צ-א, הַתְּקַטְלוּת, שם פעולה של התפעל
- (6) ש-ג-ע, מְקַטֵּל, בינוני של פועל
- (7) ד-ר-כ, מְקַטֵּל, בינוני של הפעיל
- (8) נ-ג-ד, קְטוּל, שם פעולה של פיעל
- (9) מ-ש-כ, הֶקְטַל, שם פעולה של הפעיל
- (10) ת-פ-ס, קְטִילָה, שם פעולה של קל
- (11) מ-ר-ד, קוֹטֵל, בינוני של קל
- (12) ס-כ-מ, הֶקְטַל, שם פעולה של הפעיל
- (13) מ-מ-ג, קְטוּל, שם פעולה של פיעל
- (14) ש-ב-ח, הֶקְטַל, שם פעולה של הפעיל
- (15) ח-י-ב, מְקַטְלוּת, שם פעולה של פועל
- (16) ט-פ-ל, מְקַטֵּל, בינוני של פיעל
- (17) ש-ג-ר, קְטוּל, שם פעולה של פיעל
- (18) ק-ל-ט, הֶקְטַל, שם פעולה של הנעל
- (19) ש-מ-ר, קוֹטֵל, בינוני של קל
- (20) צ-נ-ח, קְטִילָה, שם פעולה של קל
- (21) ג-ד-ל, קְטוּל, שם פעולה של פיעל
- (22) ש-מ-ע, קְטִילָה, שם פעולה של קל
- (23) פ-ק-ד, מְקַטֵּל, בינוני של פיעל

תרגיל 3 (עמ' 63)

1. השם השונה במשקלו: הַלְּקַחַת - הֶקְטַל, ומשקלן של המילים האחרות - הַתְּקַטְלוּת
2. השם השונה במשקלו: פְּתוּרָן - קְטִלוּן, ומשקלן של המילים האחרות - קְטִלוּן
3. השם השונה במשקלו: מְזַמְּרָה - מְקַטְלָה, ומשקלן של המילים האחרות - מְקַטְלָת
4. השם השונה במשקלו: מְשַׁפֵּל - מְקַטֵּל, ומשקלן של המילים האחרות - מְקַטֵּל
5. השם השונה במשקלו: סִפּוֹן - קְטָל, ומשקלן של המילים האחרות - קְטָלָן
6. השם השונה במשקלו: מְשַׁמֵּם - מְקַטֵּל, ומשקלן של המילים האחרות - תְּקַטֵּל
7. השם השונה במשקלו: אֶדְמִים - קְטוּל, ומשקלן של המילים האחרות - קְטוּל
8. השם השונה במשקלו: שְׁמִיטָה - קְטִילָה, ומשקלן של המילים האחרות - הֶקְטַלָּה
9. השם השונה במשקלו: מְחַצֵּלָת - מְקַטְלָת, ומשקלן של המילים האחרות - מְקַטְלָה
10. השם השונה במשקלו: רְחוּק - קְטוּל, ומשקלן של המילים האחרות - קְטוּל

תרגיל 4 (עמ' 63)

1. השם השונה במשמעותו: סָגַל - צבעים, המשמעות של המילים האחרות - תכונות.
2. השם השונה במשמעותו: עָגִיל - אבזר, המשמעות של המילים האחרות - עונה חקלאית.
3. השם השונה במשמעותו: מְשַׁטֵּר - ללא הוראה מיוחדת, המשמעות של המילים האחרות - מקומות.
4. השם השונה במשמעותו: שְׁבִיט - אבזר, המשמעות של המילים האחרות - תכונות.
5. השם השונה במשמעותו: צִנְרָת - אוסף, המשמעות של המילים האחרות - מחלות.

תרגיל 5 (עמ' 65)

- (1) ת-כ-נ-ג, קְטוּל, שם פעולה של פיעל
- (2) פ-ט-פ-ט, קְטִילָת, מחלות
- (3) ע-ד-כ-ג, הַתְּקַטְלוּת, שם פעולה של התפעל
- (4) ס-כ-ג, הַתְּקַטְלוּת, שם פעולה של התפעל
- (5) ט-ש-ט-ש, מְקַטֵּל, בינוני של פועל
- (6) ב-ח-ג, הֶקְטַלָּה, שם פעולה של הפעיל
- (7) ר-ג-ל, הֶקְטַל, שם פעולה של הפעיל
- (8) ת-ר-ג-ל, קְטוּל, שם פעולה של פיעל
- (9) ש-ד-ר-ג, קְטוּל, שם פעולה של פיעל
- (10) ש-ל-ט, קְטוּל, שם פעולה של פיעל
- (11) ל-ב-ט, הַתְּקַטְלוּת, שם פעולה של התפעל
- (12) ה-נ-ה-ג, קְטוּל, שם פעולה של פיעל
- (13) ש-כ-ל-ל, מְקַטֵּל, בינוני של פועל
- (14) ק-ש-ר, תְּקַטְלָת, אוסף
- (15) ת-ק-ש-ר, מְקַטֵּל, בינוני של פיעל
- (16) ס-ב-כ, הַתְּקַטְלוּת, שם פעולה של התפעל
- (17) ת-ס-כ-ל, קְטוּל, שם פעולה של פיעל
- (18) פ-ט-פ-ט, קְטָלָן, מקצועות
- (19) ש-ד-ר, קְטָלָן, מקצועות

מתרגלים לשון - פתרונות

תרגיל 3 - אבחנה בין דרכי התצורה (מעמ' 68)

בסיס+ צורן סופי			שורש ומשקל			השם
משמעות	סיומת	בסיס	משמעות	משקל	שורש	
			אין משמעות מיוחדת	קִטְלוֹן	פ-ת-ר	פְתָרוֹן
הקטנה	און	חדר				חֲדָרוֹן
פריטי לבוש	יָה	שכם				שְׂכָמִיָּה
			תכונות	קִטְלוֹן	ש-ק-ר	שְׂקָרָן
			שם פעולה של התפעל	הִתְקַטְּלוּת	ב-ט-ל	הִתְבַּטְּלוּת
תכונות	אָן	ראווה				רְאוּתָן
מכשירים	און	שעה				שָׁעוֹן
			מצבים	קִטְלוֹן	ק-ב-ע	קִבְעוֹן
			מקצועות	קִטְלוֹן	ק-ב-ל	קִבְלוֹן
ללא משמעות מיוחדת	און	רגוע				רְגִיעוֹן
			תכונות	קִטְלוֹן	ש-ק-ד	שְׂקָדוֹן
הקטנה וחיבה	און	טפש				טִפְשׁוֹן
			ללא משמעות מיוחדת	מְקַטּוֹל	ס-ת-ר	מְסַתּוֹר
			שם פעולה של הפעיל	הִקְטָלָה	ש-ב-ת	הִשְׁבַּתָּה
שם עצם מופשט	אות	ילד				יְלֻדוֹת
			שם פעולה של פיעל	קִטּוֹל	א-מ-ת	אֲמוֹת
שם עצם מופשט	אות	יהיר				יְהִירוֹת
			שם פעולה של התפעל	הִתְקַטְּלוּת	מ-ק-צ-ע	הִתְמַקְצָעוּת
			ללא משמעות מיוחדת	קִטְלוֹן	ש-ל-ט	שְׁלִטוֹן
			תכונות	קִטְלוֹן	ק-מ-צ	קִמְצָן
אוספים	און	שאלה				שְׁאֲלוֹן
מקומות	יָה	מעדן				מַעְדְּנִיָּה
תור וסדר	און	תוך				תִּיכוֹן
				הִקְטָלוּת	ב-ד-ל	הִבְדָּלוּת
שם עצם מופשט	אות	כמה				כְּמוֹת
הקטנה וחיבה	און	שטיח				שְׂטִיחוֹן
			מקומות	מְקַטֵּל	ש-ט-ח	מְשַׁטָּח
			שם פעולה של התפעל	הִתְקַטְּלוּת	ש-ט-ח	הִשְׁתַּטַּחוּת
	אות	רגיש				רְגִישׁוּת
			תכונות	קִטְלוֹן	צ-י-ת	צִיְתָן
שם תואר	אִי	חופש				חִפְשִׁיָּה
הקטנה	און	נופש				נוֹפְשׁוֹן
שם עצם מופשט	אות	משמע				מִשְׁמָעוּת
			מצבים	קִטְלוֹן	ש-ט-פ	שְׂטָפוֹן
			שם פעולה של נפעל	הִקְטָלוּת	ק-ל-ט	הִקְלָטוּת

מתרגלים לשון - פתרונות

תרגיל 2 (עמ' 69)

- (1) דַעְתָּן - בסיס+ צורן סופי, שאר המילים: שורש ומשקל
(2) כָּרוּת - שורש ומשקל, שאר המילים: בסיס+ צורן סופי
(3) יִלְדוּת - בסיס+ צורן סופי, שאר המילים: שורש ומשקל
(4) חִיצוֹן - בסיס+ צורן סופי, שאר המילים: שורש ומשקל
(5) פְּתָרוֹן - שורש ומשקל, שאר המילים: בסיס+ צורן סופי
(6) קָנָן - בסיס+ צורן סופי, שאר המילים: שורש ומשקל
(7) שֶׁלְטוֹן - שורש ומשקל, שאר המילים: בסיס+ צורן סופי
(8) פְּתָרוֹן - שורש ומשקל, שאר המילים: בסיס+ צורן סופי
(9) הַתְּקַבְּלוּת - שורש ומשקל, שאר המילים: בסיס+ צורן סופי

תרגיל 3 (עמ' 70)

- (1) תְּלִילִית - כלי תעבורה, שאר המילים: הקטנה
(2) עֵלוֹן - כתב עת, שאר המילים: אוספים
(3) אֶחְרוֹן - תור וסדר, שאר המילים: הקטנה
(4) כְּתִיבָה - פריטי לבוש, שאר המילים: מקומות
(5) דְגִלוֹן - הקטנה, שאר המילים: תור וסדר
(6) גְּרָמָנִית - שפות, שאר המילים: אופן הפעולה
(7) תְּקַנּוֹן - אוסף, שאר המילים: כתבי עת
(8) מְשֻׁאֵית - כלי תעבורה, שאר המילים: הקטנה

תרגילים (עמ' 71)

תרגיל 1

שורש+ משקל: תִּשְׁבֹּץ, תִּצְרַף, מְרַפָּא, עִקְשָׁן, צִנְחוֹן, טִיטָה, תְּכָנוֹן, הַשְׁתַּתְּפוּת, סוּפְרָת, פְּחָדָן, עֵלְפוֹן, הַתְּחַצְּפוּת, פִּטְפֹּטָן, מְתִיחָה, מְשֻׁמְרָת, שְׁדִרְנִית.

תרגיל 2 מעמ' 71

התשובה: ד

תרגיל 3 מעמ' 71

התשובה: ב

תרגיל 4 מעמ' 72

התשובה: ד

תרגיל 5 מעמ' 72

התשובה: ג

תרגיל 6 מעמ' 72

התשובה: ב

תרגיל 7 מעמ' 72

התשובה: א

תרגיל 8 מעמ' 73

התשובה: (4) הנימוק: המילה גזורה לפי שורש ומשקל, והאחרות הלחם בסיסים.

תרגיל 9 מעמ' 73

התשובה: (3) הנימוק: המילה גזורה מהלחם בסיסים, והשאר שורש ומשקל.

תרגיל 10 מעמ' 73

התשובה: (3) הנימוק: המילה גזורה מבסיס וצורן סופי, והשאר מילים לועזיות.

מתרגלים לשון - פתרונות

תרגיל 11 מעמ 73

1. מטפורה
2. המילה שאולה מלעז, והשאר שורש ומשקל.

תרגיל 12 מעמ 73

1. סלולרי, אנרגיה
2. מזגן - שורש ומשקל, מדען - בסיס וצורן סופי

תרגיל 13 מעמ 74

- א. מקצועות
- ב. הבסיס הוא **מילה לועזית** - ספורטאי, טניסאי, פרסונאלי הבסיס הוא **שם עצם עברי** - תסריטאי, חשמלאי
- ג. בסיס עברי שהוא **הלחם בסיסים** - קולנוען
- ד. שמות תואר במשקל **קטיל** - צעיר, בכיר
- ד. שמות תואר שהם **צורות בינוני**: ידוע (בינוני של קל), מצטיין (בינוני של התפעל), מתחיל (בינוני של הפעיל)

תרגיל 14 מעמ 74

- א. **שורש ומשקל** - מתאבנים, ממרח, תחמיץ, כבוש, מקפצים, **מילים לועזיות** - ציפס, סלט, פסטה
- ב. ת-א-ב-ג, המילה גזורה משם העצם 'תיאבון', שורש תנייני.

תרגיל 15 מעמ 74

המילה 'נעות' גזורה לפי בסיס+ צורן, והאחרות גזורות לפי בסיס + בסיס.

תרגיל 16 מעמ 74

המילה 'פלדלת' גזורה לפי בסיס+ בסיס, והאחרות גזורות לפי צורן תחילי + בסיס.

תרגיל 17 מעמ 75

המילה 'כמה' יוצאת דופן, כיוון שכל המילים האחרות גזורות לפי בסיס + בסיס.

תרגיל 18 מעמ 75

- א. **שורש ומשקל** - נקר, מרשתת, מקר, רגשת
 - ב. מרשתת - משקל מקטלת שמשמעותו כלים.
 - ג. מחלות
- בסיס + צורן סופי** - צמיגיה, קדימון, ידוען, עלילון
מקר - משקל מקטל שמשמעותו כלים.

תרגיל 19 מעמ 76

- א. כולם גזורים בדרך של שורש ומשקל ומציינים שמות פעולה.
- ב. הנדמות, התלכדות - משקל 'התקטלות', שם פעולה של התפעל

תרגיל 20 מעמ 76

40. א. (4) ב. שורש ח-ו-ש, משקל קטלן

תרגיל 21 מעמ 76

1. רחפן
2. בסיס וצורן סופי

מתרגלים לשון - פתרונות

תרגיל 22 מעמ' 73

א. (3) ב. במילה 'כרית' הסופית מציינת הקטנה, ובשאר המילים - כלי תחבורה.

תרגיל 23 מעמ' 73

א. (4) ב. המילה 'רְקֶדֶן' נוצרה לפי שורש ומשקל (קִטְלָן), והשאר נוצרו בדרך של בסיס+ צורן סופי.

תרגיל 24 מעמ' 74

א. (2) ב. המילה 'מִדְחָן' נוצרה לפי בסיס + בסיס (מד + חנייה), והשאר נוצרו בדרך של שורש ומשקל (קִטְלָן).

תרגיל 25 מעמ' 77

- (3)
- ספרייה - מקומות, שמשייה - כלים

תרגיל 26 מעמ' 77

א. (4) ב. המילה 'רִפְתָן' נוצרה לפי בסיס+ צורן סופי, והאחרות נוצרו לפי שורש ומשקל (קִטְלָן).

תרגיל 27 מעמ' 77

המילה חֶשְׁכוֹן בנוייה מהשורש חש"כ וממשקל קִטְלוֹן המציין מצבים.

תרגיל 1 - אבחנה בין צורן גזירה וצורן נטייה (עמ' 79)

1. שכונה+ אֵי, צורן גזירה	/	השכונה שלי, צורן נטייה
2. השיטה שלי, צורן נטייה	/	שיטה+ אֵי, צורן גזירה
3. כפר+ אֵי, צורן גזירה	/	הכפר שלי, צורן נטייה
4. המקצוע שלה, צורן נטייה	/	מקצוע+ אֵן, צורן גזירה
5. היום שלה, צורן נטייה	/	יום+ אֵן, צורן גזירה
6. המקום שלי, צורן נטייה	/	מקום+ אֵי, צורן גזירה
7. משרד+ אֵי, צורן גזירה	/	המשרד שלי, צורן נטייה
8. בית+ אֵי, צורן גזירה	/	הבית שלי, צורן נטייה
9. הקול שלי, צורן נטייה	/	קול+ אֵי, צורן גזירה
10. לשון+ אֵי, צורן גזירה	/	הלשון שלי, צורן נטייה
11. הגורל שלי, צורן נטייה	/	גורל+ אֵי, צורן גזירה
12. התקליט שלה, צורן נטייה	/	תקליט+ אֵן, צורן גזירה
13. הכסף שלי, צורן נטייה	/	כסף+ אֵי, צורן גזירה
14. הממלכה שלי, צורן נטייה	/	ממלכת+ אֵי, צורן גזירה

תרגיל מעמ' 81 - תקינות

1. מִשְׁתַּלָּה 2. דְּמִיּוֹן 3. נִכְבָּל 4. מִסְפָּרָה 5. פְּתָרוֹן

חלק ב' - תחביר

תרגיל 1 מעמ' 83

- פעלים:** נשמור, אמצו, מתאימים, מסתודדים, מבינים, קורה, מסתירים, נדבר, נאפשר, נשתף, נסביר, מתמודדים, תשכחו, ספרו, נסו, מקנה, הקפידו, שחקו, מצאו, יגרמו.
- שמות:** שקט, ילדינו, סודות, הורים, ילדים, שאלות, תחושות, דאגה ועוד (צוינו רק שמות אחדים). יש שמות נוספים בטקסט.
- שמות פועל:** לשאול, להתאים, להרחיב, לשמור, ליהנות
- לשאול - שאל, להתאים - התאים, להרחיב - הרחיב, לשמור - שמר, ליהנות - נהנה

תרגיל 2 מעמ' 83

- פעלים:** הרכיבו, כוללת, הכינו, מוגשת, שאלו
- שמות:** ארוחה, בוקר, מטבלים, גבינה, שמן, זית ועוד (צוינו רק שמות אחדים). יש שמות נוספים בטקסט.
- שמות פועל:** להוסיף, לבחור

תרגיל 1 מעמ' 84

- גידול 2. שטיפה 3. השלמה 4. התנגדות 5. בישול 6. נזילה 7. שיבוש 8. הפסקה 9. תפיסה 10. שיתוף

תרגיל 2 מעמ' 84

- גידול - לגדל, שטיפה - לשטוף, השלמה - להשלים, התנגדות - להתנגד

תרגיל 3 מעמ' 84

- פעלים:** הלכנו, תמסור, תשתפו, הולבשו, פותחים
- שמות פועל:** לבדוק, להשלים, לשפר
- שמות פעולה:** שביתה, ביטול, התלהבות, פיצול, הדיפה, מיתון
- שביתה - לשבות, ביטול - לבטל, התלהבות - להתלהב
- הלכנו - הליכה, תמסור - מסירה, תשתפו - שיתוף

תרגיל 1 מעמ' 85

- פעלים:** מערבבים, מוסיפים, מנמיכים, עוטפים, מקררים, אופים
 - שמות עצם:** דקות, מהירות, קליפה, אגוזים, ניילון, בצק, עיגולים
 - שמות פועל:** להקל, להיעזר, להוציא
 - שמות תואר:** מגוררת, בהירה, טחונים, קטנים
- השימוש בזמן הווה מתאים לטקסט העוסק במתכון להכנת עוגיות (סתמי, אין צורך לציין מי עושה הפעולה).
 - מערבבים - לערבב, מוסיפים - להוסיף, מנמיכים - להנמיך, עוטפים - לעטוף, מקררים - לקרר, אופים - לאפות

תרגיל 2 מעמ' 86

- כל שמות התואר בטקסט בעלי משמעות חיובית, והם מתארים את העיר אילת כמקום שכדאי להגיע אליו. ניתן להסיק מכך שכותב הטקסט אוהד את העיר ומעריך את היתרונות שלה.
- מטרתו של כותב הטקסט היא לשכנע את הקוראים לבקר בעיר.

מתרגלים לשון - פתרונות

תרגיל 1 מעמ' 87 - הבינוני

1. פועל 2. שם תואר 3. שם עצם 4. פועל 5. שם תואר 6. פועל
7. שם עצם, פועל 8. שם עצם 9. פועל 10. שם עצם 11. שם תואר 12. פועל

תרגיל 1 מעמ' 89

1. שמות תואר: ההיסטורית, התרבותית, הרחב, השונות.
סימן הזיהוי - שמות התואר באים אחרי שם העצם ומתאימים לו במין ובמספר.
למשל, המילה ההיסטורית באה אחרי מורשת, ושתייהן מילים בנקבה (יחידה).
 2. שמות: הסביבה, ערכים, טבע, נוף ועוד (צוינו רק שמות אחדים. יש שמות נוספים בטקסט).
 3. על, בין
- סימן הזיהוי - אפשר להטות את מילות היחס. עליו, ביני.

תרגיל 2 מעמ' 89

1. מילות קישור: כדי
 - מילות יחס: על, את, מן, לפני, לנו
 2. כינוי גוף: היא, כינוי קניין (שייכות): שלנו, כינוי רומז: אלה
 3. פעלים: נאלצנו, התנהלנו, חיזקו, עודדו
- שמות פועל: לוותר, לשבת, למלא, להתגבר
- שמות פעולה: התפשטות

תרגיל 3 מעמ' 89

1. גל - שם עצם, חריג - שם תואר, פוקד - פועל, ילווה - פועל, גבוהות - שם תואר, שמש - שם עצם, חזקה - שם תואר
2. עומס - שם עצם, החום - שם עצם הכבד - שם תואר, לכן - מילת קישור, להרבות - שם פועל
3. האגם - שם עצם, הלאומי - שם תואר, אלא - מילת קישור, גם - מילת קישור
4. המבקרים - שם עצם, מתבקשים - פועל, לשמור - שם פועל, על - מילת יחס, הניקיון - שם עצם, אשפה - שם עצם
5. נסיעה - שם עצם, קצרה - שם תואר, תוביל - פועל, אותנו - מילת יחס, בתוך - מילת יחס, ארוכה - שם תואר
6. לשבת - שם פועל, עם - מילת יחס, או - מילת קישור, להיכנס - שם פועל, הרדודים - שם תואר
7. המשתתפים - שם עצם, להאזין - שם פועל, הידוע - שם תואר, הגשמה - שם עצם, עצמית - שם תואר
8. לאחר - מילת קישור, השתפר - פועל, הועברה - פועל, כדי - מילת קישור, את - מילת יחס
9. נפתחו - פועל, היסודיים - שם תואר, אחרי - מילת יחס
10. נושא - שם עצם, בין - מילת יחס, המשק - שם עצם

תרגיל 1 מעמ' 92 - הצירוף השמני

צירופי סמיכות: ציוץ הציפורים, עידן הקורונה, נער שליחויות, שומר מסך, יומן חיים, שארית היום, רשת העכביש, פני הדור, חדר עבודה

שם ותוארו: יעד סופי, אפונה ירוקה, מסע קסום, משפחה מאושרת, זהות אחרת, ערב טוב, רפואה שלמה

תרגיל 2 מעמ' 92

צירופי סמיכות: נחל השופט, עמק יזרעאל, מעיינות הנחל, עצי ערבה, עץ בר

שם ותוארו: המדרונות המזרחיים, המעיין החשוב, גבעות מעוגלות, פלג איתן, פינות אחדות

תרגיל 2 מעמ' 92

צירופי סמיכות: נחל השופט, עמק יזרעאל, מעיינות הנחל, עצי ערבה, עץ בר

שם ותוארו: המדרונות המזרחיים, המעיין החשוב, גבעות מעוגלות, פלג איתן, פינות אחדות

מתרגלים לשון - פתרונות

תרגיל 1 מעמ' 93 - טבלה

1. סימן הזיהוי, סימני זיהוי
2. אלבום הילדות, אלבומי ילדות
3. מנת הבריאות, מנות בריאות
4. מערכת השרירים, מערכות שרירים
5. פירוש הפסוק, פירושי הפסוק
6. מכשיר השמיעה, מכשירי שמיעה
7. חוויית הילדות, חוויות ילדות
8. יחידת המשטרה, יחידות משטרה
9. צירוף הלשון, צירופי לשון
10. בית המשפט, בתי משפט
11. שולחן העץ, שולחנות עץ
12. קטע הפתיחה, קטעי פתיחה
13. תעודת הגמר, תעודות גמר
14. תיק האוכל, תיקי אוכל

תרגיל 2 מעמ' 93

1. נעלי הבית 2. עורכות הדין 3. בית הספר היסודי 4. תיק הגב 5. בית הכנסת

תרגיל מעמ' 94 - ידוע הסמיכות

בנק ישראל, רחוב הרצל, מדבר יהודה - ידוע באמצעות שם פרטי
 פינת החדר, סיר הבשר, מנהלת המעון - ידוע באמצעות ה' הידיעה
 ילדי כיתתי, חברי ילדותי - ידוע באמצעות כינוי שייכות

תרגיל 1 מעמ' 95 - נושא ונושא

נושא	נושא
כתבה בנושא החינוך	13. התפרסמה
נבחר העיר	14. שבו
חלה קלועה	15. תינתן
	16. פגשנו - נושא + נושא
רשימת המחירים המעודכנת	17. מצורפת
	18. הריעו - נושא + נושא
	19. בילינו - נושא + נושא
תכנית מיוחדת	20. שודרה
	21. נהנינו - נושא + נושא
המסע לאילת	22. התקצר
	23. הכינו - נושא + נושא
הכלבה האובדת	24. חזרה
	25. מצאנו - נושא + נושא

נושא	נושא
1. מציגה	חברת הנעליים
2. נערכו	מסעות הסברה נרחבים
3. ניחנו	ילידי השבוע
4. קחו - נושא + נושא	
5. מוקרנת	הסדרה המבוקשת
6. מנהלים	הילדים במשפחתי
7. פגעתי - נושא + נושא	
8. בצע - נושא + נושא	
9. הגושה	סדרת הרפתקאות חדשה
10. תארח	צרפת
11. זכינו - נושא + נושא	
12. שבו - נושא + נושא	

מתרגלים לשון - פתרונות

תרגיל 1 מעמ' 97 - (מציאת נושא ונשוא מורחב)

נושא	נשוא מורחב
1. עיריית רחובות	החליטה לשכור
2. אורית	יצאה ידי חובתה
3. השחקנים	עלו בסולם ההצלחה
4. נאלצנו להודות - נושא + נשוא מורחב	
5. מחקר חדש	נשא פרי
6. רבים	מיהרו להגיב
7. המשתתפים	החלו לעזוב
8. התכניות	יצאו אל הפועל
9. חברי הלהקה	נתנו עינם בכוס
10. הנאשם	ימשיך לרצות
11. בעל החנות	פשט את הרגל
12. עמדנו לרכוש - נושא + נשוא מורחב	
13. יצורים מכוכב אחר	עשויים להגיע
14. בעל חוות התוכים בנען	נאלץ לסגור
15. השוטרים	לא יהססו לעצור
16. הנער	הלבין את פני חברו
17. אתה	עלול לטבוע
18. השתדל להבליג - נושא + נשוא מורחב	
19. תוכלו ליהנות - נושא + נשוא מורחב	
20. הרוכשים	אמורים לברר
21. התכוונו לבקר - נושא + נשוא מורחב	
22. הדאגה שלי לשלומך	הולכת וגדלה
23. תהליך חקירתו של הנער	קפא על שמריו
24. נאלצנו להודות - נושא + נשוא מורחב	
25. השופט	חזר והדגיש

תרגיל 1 מעמ' 99

נושא (רגיל, מוגדר)	נושא סתמי	נשוא
1. העיר שדרות		ידועה
2.	יוצרים - נושא סתמי + נשוא	
3.	מגיעים - נושא סתמי + נשוא	
4. בני נוער	באים	
5.	סוגרים - נושא סתמי + נשוא	
6.	רצו להקשות - נושא סתמי + נשוא	
7.	ביטלו - נושא סתמי + נשוא	
8. ירי הקאסמים		הולך וגובר - נש' מורחב

מתרגלים לשון - פתרונות

תרגיל 2 מעמ' 99

נושא	נושא
1. פינת הישיבה	יוצרת
2. שולחן מתכת	צורף
3. מסך טלוויזיה	נתלה
4. רהיט מרחף	תוכנן
5. דלת	מותקנת
6. שירותי האורחים	ממוקמים
7. המחיצות	אמורות להסתיר
8. כל אלה	מעניקים
9.	מרגישים - נושא סתמי + נושא

תרגיל 3 מעמ' 99

א. **תוכלו למצוא** - נושא + נושא מורחב, **חושבים** - נושא סתמי + נושא, **לא נחים** - נושא סתמי + נושא, **הגיע** - נושא, **הזמן** - נושא, **יוצרים** - נושא סתמי + נושא
 ב. השימוש בנושא סתמי רווח בפרסומות, שכן אין שם הדגשה על עושה הפעולה.

תרגיל 4 מעמ' 100

נושא	נושא
1. משרד הפנים	מתעקש ללחוץ - נש' מורחב
2. חילוקי דעות	התגלו
3. צריכים לעשות - נו' סתמי + נש' מורחב	
4. סיכוי	צפוי
5. האיחוד	מביא
6. מעכבים - נו' סתמי + נש'	

תרגיל 1 מעמ' 101

1. עוד עשרים יום - נושא, נותרו - נושא
3. המידע הבא נושא, יכול לשפוך אור - נושא מורחב
5. הרעיון המרכזי - נושא, מובן - נושא
7. נכונותה של הלהקה - נושא, ראויה לשבח - נושא מורחב
9. המחקר - נושא, קפא על שמריו - נושא מורחב
11. יחידות דיור - נושא, נוספו - נושא
13. השימוש בכוח - נושא, נחשב - נושא
15. מנכ"ל התיאטרון - נושא, הצליח לשקם - נושא מורחב
17. קורס לרפואה סינית - נושא, נפתח - נושא
19. תקבלו - נושא + נושא
21. להקת צעירי לוד - נושא, החלה להופיע - נושא מורחב
23. החניכים - נושא, חגגו - נושא
25. הקפות - נושא, התקיימו - נושא
27. שחקן - נושא, נדרש לעבור - נושא מורחב
29. בעלי הבית - נושא, נלקחו - נושא
31. צוות מד"א - נושא, הצליח לחלץ - נושא מורחב
33. עיריית אשקלון - נושא, תפעיל - נושא
35. לגעת - נושא, מותר - נושא
37. לבחון - נושא, כדאי - נושא
39. פרשנות זמן - נושא, אין - נושא
41. לקבוע - נושא, רצוי - נושא
43. מחזירים - נו' סתמי + נושא
45. שני הצדדים - נושא, הגיעו לעמק השווה - נושא מורחב
47. להתרכז - נושא, עליכם - נושא
49. המחקר - נושא, קפא על שמריו - נושא מורחב

2. פניתי - נושא + נושא
4. הסרט - נושא, מביא - נושא
6. נקודות דמיון - נושא, יש - נושא
8. חוסר המקצועיות - נושא, בא לידי ביטוי - נושא מורחב
10. השיפור - נושא, תרם - נושא
12. סרבן המס - נושא, יזכה - נושא
14. הקבלנים - נושא, מציעים - נושא
16. מבטיחים - נו' סתמי + נושא
18. מצאנו - נושא + נושא
20. תוכלו למצוא - נושא + נושא מורחב
22. כל הגורמים - נושא, משקיעים - נושא
24. צוות המורים - נושא, מחויב - נושא
26. קחו - נושא + נושא
28. רשת המתנ"סים בלוד - נושא, משיקה - נושא
30. עולים - נושא, השתתפו - נושא
32. העיתון - נושא, יצא לאור - נושא מורחב
34. שני מקרי אלימות - נושא, נרשמו - נושא
36. הגבלת זמן - נושא, אין - נושא
38. בעל החנות - נושא, ירד מנכסיו - נושא מורחב
40. הנער - נושא, הגדיש את הסאה - נושא מורחב
42. הנער הפצוע - נושא, שב לאיתנו - נושא מורחב
44. הנחתום - נושא, מעיד על עיסתו - נושא מורחב
46. הביישן - נושא, למד - נושא
48. לצרף - נושא, יש - נושא
50. להביא - נושא, אפשר - נושא

מתרגלים לשון - פתרונות

תרגיל 1 מעמ' 104

1. טיולים - נושא, הפעילות המועדפת - נושא
2. רמת המינרלים - נושא, המדד למחסור בברזל - נושא
3. היא - נושא, החליטה לצאת - נושא מורחב
4. תחרות בענפי המשק - נושא, חיונית - נושא
5. איש זה - נושא, עד - נושא
6. שיעור האבטלה - נושא, גבוה - נושא
7. פתרונות - נושא, יש - נושא
8. חברי הטובים - נושא, נרשמו - נושא
9. בודקים - נושא (סתמי) + נושא
10. מחשב אישי - נושא, מתנה מקורית - נושא
11. תקופת הביצוע - נושא, שלושה שבועות - נושא
12. מצאו - נושא+נושא
13. הציונים שלך בספרות - נושא, מרשימים - נושא
14. הכנסת אורחים - נושא, ערך חשוב - נושא
15. הצלחתו של יואב - נושא, ההוכחה לכוח רצון - נושא
16. נגיף הקורונה - נושא, תעלומה לא פתורה - נושא
17. מפלס הכינרת - נושא, עלה - נושא
18. רכיבה באופניים - נושא, תחביב נפוץ - נושא
19. אעבוד - נושא+נושא
20. הסביבה הטובה ביותר - נושא, המשפחה הקרובה - נושא

תרגיל 1 מעמ' 107

1. לרבים מבני הנוער
לוואי+ מושא
נושא
יש
לפחות מורה נערץ אחד,
תמורה
מודל לחיקוי.
2. נושא
שיבושי תנועה
לוואי
קשים
נושא
צפויים
עקב אזכרות
תיאור
לקורבנות הטרור.
לוואי
3. מחמת תנאי חיים קשים
תואור
נושא
סובלים
תושבי שכונות המצוקה
מושא
מלחץ דם גבוה.
4. תיאור
במקרה של תאונה
יש
נושא
לפנות
תואור
מושא
את כל הנוסעים.
מושא (כל= לוואי)
5. תיאור
לא תוכל להחליף
נו' + נו' מורחב
את שולחן המחשב, מתנת חבריך ללימודים.
תמורה
מושא
6. תיאור
בעת ההפגנות נגד ייצור מעילי פרווה
לוואי
ישב
ציבור רב של אנשים
תיאור
תיאור
בביתו
אדיש.
תיאור
7. נושא
החברה למתנ"סים
נושא מורחב
פתחה את שעריה
תיאור
להעסקת בני נוער
תיאור
בזמן שביתת המורים.
תיאור (או לוואי)
8. תיאור
באוזניהם של אלפי חרשים ברחבי העולם
לוואי
מושלתות אלקטרודות
נושא
נושא
לוואי (או תיאור)
לשיפור השמיעה.

מתרגלים לשון - פתרונות

9. נושא לוואי נש' נסיעה משפחתית אל חתונת הבן התעכבה
 תיאור בשל פקקי התנועה.
10. תיאור + לוואי נושא נשוא נשוא
 במקרה של גניבת דבש מכורות יציבו הכוורנים שומרים למניעת התופעה.
 לואי (או תיאור) מושא נושא נשוא
11. תיאור תיאור נו'+ נש' מורחב תיאור
 בלי הוריקם לא תוכלו להיכנס להרצאה חרף גילכם המתקדם.
 תיאור
12. תיאור תיאור נו'+ ל' נשוא נחקקו
 במדינות שונות בעולם חוקים לשמירה על כדור הארץ.
 נו'+ ל' נשוא נחקקו
13. תיאור תיאור נש' נו' נשוא נשוא
 להשגת תוצאות טובות לבשל את הפסטה תיאור
 במי מלח. נש' נו' נשוא נשוא
14. תיאור תיאור ל' נו' נש' נש'
 לנוכח ריבוי מקרים של הזרקת מים לבשר מתלוננים הצרכנים תיאור תיאור
 בכל חודש במועצה לצרכנות. תיאור תיאור נו' נש' נש'
15. ל' נושא נש' נו' נש' נש'
 כשמונים עמודי תאורה קרסו ברחבי הארץ עקב הסערה הגדולה חרף התראות החזאים.
 תיאור תיאור תיאור תיאור תיאור
16. נושא נושא ל' נש' נו' נש'
 מערכת חדשנית של דוושות כפולות מיועדת למורי הנהיגה במקרה של טעויות התלמיד.
 תיאור תיאור תיאור תיאור תיאור
17. תיאור תיאור נש' ל' נו' נש' נש'
 במשך תשעה חודשים שני הבניינים, בנייני המשרדים של העירייה, בעזרתם של עשרות צוותים.
 תיאור תיאור תיאור תיאור תיאור
18. תיאור תיאור נש' נו' נש' נש'
 לשם הבהרת הנושא יעבדו המורים בשיתוף פעולה עם יועצים פסיכולוגיים.
 תיאור תיאור תיאור תיאור תיאור
19. נו' המשדד לאיכות הסביבה מזמין נושא נושא נש' נו' נש'
 המשדד לאיכות הסביבה מזמין לשפע של פעילויות לרגל שבוע שמירת הטבע.
 תיאור תיאור תיאור תיאור תיאור
20. תיאור תיאור נו' נש' ל' נו' נש'
 כתוצאה ממחסור במים הנזקים לחקלאות מורגשים תיאור תיאור
 תיאור תיאור תיאור תיאור תיאור
21. ל'+ נו' חלק מבעלי החיים נש' תיאור תיאור
 חלק מבעלי החיים נלקחו לגן החיות מושא מושא נושא מושא
 משהייבשות. מושא מושא תיאור תיאור תיאור
22. תיאור תיאור ל' נו'+ נש' נו' נש'
 לצורך התמצאות בטיול הבא לא נשכח את ידידינו הטוב, המצפן, תמורה
 תמורה תמורה תמורה תמורה
23. תיאור תיאור נש' מורחב נו' תמורה נו' נש' מורחב תיאור
 בקושי רב הצליח יוגב, חברי הטוב, להימלט מן המקום. תיאור תיאור תיאור תיאור תיאור
24. תיאור תיאור נש' נו' ל' נו' נש'
 מדי שנה נוסעת קק"ל כשני מיליון שתילים באמצעות מתנדבים.
 תיאור תיאור תיאור תיאור תיאור

מתרגלים לשון - פתרונות

25. אירועי הסופה האחרונה בארה"ב, סופת ההוריקן, תמורה נש' תיאור מושא תיאור עברו בלי לזעזע את הארץ חרף האזהרות בתקשורת.

26. בשינים האחרונות תיאור נ' סתמי+ נש' מושא יכולים להגיש ל' (או מושא) תיאור תלונה למשטרה במרשתת.

27. חברת הנסיעות "נאות הכיכר" מציעה לכם נש' מושא תמורה מושא ל' טיולים ברחבי הארץ. תיאור (או לואי) ל'

28. לאחר ההפסד בתחרות הטניס תיאור ל' נש' נכנס השחקן לתאו תיאור שפוף. תיאור

29. לרגל הגדלת הפעילות במפעל תיאור נ' שולחים איחולים לבביים לבעלים. מושא (או לואי) מושא

30. ההורים נ' נש' מורחב מתבקשים לבוא עם ילדיהם תיאור לאסיפת ההורים במצב רוח מפויס. תיאור

31. חופשות החגים מקטינות באופן משמעותי את רמת התפקוד של התלמידים לאחר שובם ללימודים. נ' ל' נש' תיאור מושא ל' ל' לואי (או תיאור)

32. עשרות בתי טבע ברחבי הארץ אינם זוכים לפיקוח משרד הבריאות מפאת צמצומים בתקציב. ל' נ' ל' אוגד נש' מושא תיאור לואי

33. השולחנות הישנים נ' נש' תיאור תמורה נזרקו למבנה הנטוש, הצריף הכחול, שבורים. תיאור

34. לעתים חברי הכנסת מנהלים את דיוניהם בצורה מכובדת חרף היותם נבחרים העם. תיאור נש' מושא תיאור

35. למען הרושם הטוב תיאור נש' יופיעו העובדים נ' תיאור בלבוש חגיגי.

36. גופנו, גוף האדם, ידוע במערכות המתוחכמות שבו, למשל מערכת כלי הדם. נ' תמורה נש' תיאור תמורה

37. בתי יעל נסעה תיאור תיאור תיאור מושא+ל' חלה לשבת. תיאור

38. עקב אי הגעתה של המורה ללשון תמורה נש' גאולה נש' תיאור תיאור לביתם מרוצים. תיאור

מתרגלים לשון - פתרונות

תרגיל 2 מעמ' 109 (ניתוח כל החלקים התחביריים במשפט הפועלי)

1. למרבה הפלא, אין הסגר נש' נו' מושא תיאור להשיג דגם זה של מכוניות על אף חסרונותיה הבולטים.

2. יש נש' נו' לואי ל' הסגר לירידת שלגים, בירושלים, לדברי החזאים.

3. פנייה בעל עסק, בוא עוד היום למפגש אנשי העסקים הגדול במדינה. לואי תיאור תיאור נו'+ נש' לואי

4. עובדי בתי החולים, פנייה נו' נש' תיאור מושא תזיק קשות לחולים. שבתתכם

5. ליום המשפחה קנו תיאור נו'+ נש' מושא להורכם מושא מתנה מיוחדת, אנציקלופדיה לענייני בריאות. תמורה

6. לטענת העיתונאי, היועץ המשפטי לממשלה נשא נשא תיאור תיאור נראה לאחרונה עייף עקב ריבוי מקרי חקירה נגד בכירים. תיאור

7. בלי בדיקה מוקדמת תיאור בלי נש' נו'+ נש' אל תרכוש רכב, מושא פנייה צרכן יקר.

8. דיירים יקרים, פנייה תיאור נש' ת. מקום בסביבתכם נשא נושא גן שעשועים ענק, לפי הבטחת ראש העיר. הסגר

9. לשם מה תיאור לשם מה פשוט נש' מורחב החוקרים נו' על ביתו נש' מורחב של הזמר ל' תיאור באישון לילה?

10. כד תרס עתיק נושא נש' תיאור תיאור הוצע למכירה במוזאון ישראל. תיאור

11. פנייה תיאור איציק, כמה פעמים נו'+ נש' השתתפת מושא להפסקת העישון ללא הצלחה? תיאור

12. הסגר כידוע, מיץ תפוזים מאבד שלושים אחוז מהוויטמינים שבו לאחר סחיטתו. מושא נושא נשוא תיאור

13. הסגר לפי הוראות היצרן, נש' נו' צריך לשמור מוצר זה קפוא. תיאור מושא

14. תיאור נש' עם שוך הסערה יצאו החקלאים לשידות לבדוק מושא את נזקיה. תיאור

15. נו' מי נש' ייבחר, לדעתך, לראשות המועצה ל' או תיאור במזכרת בתיה? תיאור מושא

16. פנייה תיאור מאזינים יקרים, נש' נו' במקרה של כויה יש למרוח תיאור מושא על הפצע דבש בשל תכונות הריפוי שלו. תיאור

מתרגלים לשון - פתרונות

17. תיאור ל' ל' נש' נו' תיאור תיאור
חרף השמועות על פיטורין במפעל הגיעו העובדים בבוקר כרגיל.

18. קריאה נו+ נש' מורחב מוש תיאור
או! שכתתם לעיין בהוראות הכביסה של הריפוד לפני הכנסתו למכונה.

19. הסגר נו' נש' מושא
לפי הסקרים, ניצחונו של המועמד הצעיר מובטח לו.

20. תיאור נש' תיאור נושא
לאיסוף האבק הותקנה בשואב האבק שקית בעלת נפח גדול.

21. הסגר תיאור נש' נושא לוואי
לדברי המארגנים, בתערוכה יוצבו עשרות ביתנים של הוצאות ספרים.

22. תיאור ל' ל' נושא נש' נושא לוואי
נוכח התקדמותה חסרת המעצורים של הטכנולוגיה יש בקרב מרבית האוכלוסייה הבוגרת.

23. פנייה תיאור נש' נושא לוואי תמורה
קהל נכבד, בעוד מספר דקות ייפתח טקס חלוקת תעודות ההצטיינות לבוגרים, בוגרי מחזור י"ב.

24. הסגר תיאור ל' נש' נושא תיאור
לדברי החוקרים, במקומות שונים בספרד נופלים כדורי קרח מדי שבוע.

תרגיל 3 מעמ' 111 (מילות שאלה)

1. נושא	2. מושא	3. תיאור	4. תיאור	5. תיאור	6. לוואי	7. לוואי
8. תיאור	9. נושא	10. מושא	11. תיאור	12. תיאור	13. מושא	14. לוואי
15. תיאור	16. נושא	17. לוואי	18. תיאור	19. תיאור	20. נושא	

תרגיל 4 מעמ' 111

1. לוואי	2. מושא	3. נושא	4. לוואי	5. נושא	6. מושא	7. נושא
8. לוואי	9. מושא	10. תיאור	11. לוואי	12. נושא	13. מושא	14. מושא
15. לוואי	16. נושא	17. חלק מנש' מורחב	18. תיאור	19. תיאור	20. תיאור	21. לוואי
22. נושא	23. נו' סתמי+ נש'+ תיאור	24. לוואי	25. נושא	26. תיאור	27. לוואי	28. תיאור
29. תיאור	30. מושא	31. חלק מנש' מורחב	32. תיאור	33. לוואי	34. מושא	35. נושא
36. מושא	37. לוואי	38. הסגר	39. חלק מנש' מורחב	40. נושא	41. תיאור	42. לוואי
43. תיאור	44. מושא	45. תיאור	46. תיאור	47. תמורה	48. מושא	49. לוואי
50. נושא	51. תיאור	52. תמורה	53. תיאור	54. תיאור	55. תיאור	

מתרגלים לשון - פתרונות

תרגילים מעמ' 115 (סוגו התחבירי של המשפט)

1. משפט מחובר, איבר א' - בעתיד...העובדים, איבר ב' - ונתגבר...המחשבים. לא נתייחס - נו'+נש', הפיזי של העובדים - לוואי, בעיות של מרחב - מושא, באמצעות המחשבים - תיאור
2. משפט פשוט לישראל - תיאור, כדי להדגים - תיאור
3. משפט מחובר, איבר א' - הרעיון...חודשים, איבר ב' - מימוש...שונים. לפני כמה חודשים - תיאור, מימוש הרעיון - נושא, מטעמים שונים - תיאור
4. משפט מורכב, עיקרי - הרשויות...אחוזים, פסוקית תיאור - כדי שהאורחים...בבית צריכות לייקר - נש' מורחב, במאות אחוזים - תיאור, ישאירו - נש', את רכבם - מושא
5. משפט מורכב, עיקרי - תיהנה...שנה, פסוקית תיאור - אם תתקן...אלה. תתקן - נו'+נש', את רכבך - מושא, באחד ממוסכים אלה - תיאור, תיהנה - נו'+נש', מפיקוח צמוד - מושא
6. משפט מחובר, איבר א' - גידול...לאחרונה, איבר ב' - בקו...שינוי, גידול של עשרה אחוזים - נושא, במספר הנוסעים - לוואי, של חברת ארקיע - לוואי, בקו תל-אביב - תיאור, אחוז הנוסעים - נושא, ללא שינוי - תיאור
7. משפט מורכב, עיקרי - השתדלו...בקץ, פסוקית תיאור - כדי ששכבת...כנדרש השתדלו לאוורר - נו'+נש' מורחב, שבין התקרה - לוואי, שכבת הבידוד - נושא, כנדרש - תיאור
8. משפט מורכב, עיקרי - מערת...כך, פסוקית תיאור - מפני שבתקרתה...ארובה, כך - תיאור, פתח קטן - נושא, מעין ארובה - תמורה
9. משפט מורכב, עיקרי - הרוחות...ללא הפסקה, פסוקית תיאור - אף על פי שהסתיו החל הסתיו - נו', הרוחות השרביות - נושא, ללא הפסקה - תיאור
10. משפט מחובר, איבר א' - אומני...שישי, איבר ב' - ואתם מוזמנים. אומני מזכרת בתיה - נושא, לקהל הרחב - מושא, אתם - נו', מוזמנים - נש'
11. משפט מאוחה, איבר א' - תהליך...לנשמה, איבר ב' - מומלץ...במקום, תהליך היצירה - נו', מומלץ - נש', להירשם - נו'
12. משפט פשוט כשבע מאות מליון דולר - נו', בענף הפרסום - מושא, בישראל - ל', כדי לחשוף - תיאור, מוצרים חדשים - מושא
13. משפט פשוט בעל נו' סתמי בסוכות - תיאור, מציעים - נו' סתמי+נש', פעילויות חגיגות בקצרין - לוואי
14. משפט מחובר, איבר א' - קבוצת...בטיול, איבר ב' - הוא...נגדו, באה - נש', לדוות - תיאור, על התנהגות מעליבה - מושא של מדרך הכושר שלה - לוואי, הוא - נו', את כל הטענות נגדו - מושא
15. משפט פשוט למרות מזג האוויר הנוח - תיאור+ל', ביום כיפור - ל', צוותי מגן דוד אדום - נו', ללא הפסקה - תיאור
16. משפט מאוחה, איבר א' - באמצעות...הפחדים, איבר ב' - והמטופלים...הנפשיים באמצעות סדנאות - תיאור, הפסיכולוגים - נו', על הקלה - מושא, בלחצים הנפשיים - לוואי
17. משפט פשוט להכנת החומץ המיוחד - תיאור, יש - נש', להשרות - נו', לילה שלם - תיאור
18. משפט מחובר, איבר א' - לרגל...חגיגת, איבר ב' - יבוצע...מרשים, לרגל חגיגות ה-60 למדינת ישראל - תיאור, צעדה חגיגית - נו', מטס אווירי מרשים - נו'
19. משפט פשוט חשש לאסון אקולוגי - נו', באוקיינוס השקט - לוואי או תיאור, במקרה של המשך הניסויים - תיאור
20. משפט מחובר, איבר א' - הרופאים...הניתוח, איבר ב' - והמשפחה...החולה ברשלנות - תיאור, בעת הניתוח - תיאור, תביעה - מושא, נגדם - ל', עקב הידרדרות במצבו של החולה - תיאור
21. משפט מחובר, איבר א' - המלון...רבים, איבר ב' - ובכל זאת...מאכזבת, פיתויים רבים - מושא, התפוסה - נו'
22. משפט מחובר, איבר א' - בעונת...ביום, איבר ב' - וכארבעים...הנסיעות בעונת הנסיעות - תיאור, במל התעופה - תיאור, כמאתיים וחמישים - ל' טיסות - נו', וכארבעים אלף - ל', איש - נו', באולם הנסיעות - תיאור
23. משפט מחובר, איבר א' - התערוכה...הסביבה, איבר ב' - ויוקרנו...נוער באיכות הסביבה - מושא, סרטים מצוירים - נו', של בני נוער - ל'
24. משפט מחובר, איבר א' - תנאי...מחמירים, איבר ב' - אל תוותר...בחיך, תנאי הקבלה - נו', מחמירים - נש', אל תוותר - נו'+נש'
25. משפט מחובר, איבר א' - חייג, איבר ב' - ואתה...החדש, חייג - נו'+נש', אתה - נו', מנוי - נש', על העיתון - מושא, הכלכלי החדש - לוואי
26. משפט מחובר, איבר א' - השימוש...החשבון, איבר ב' - והם...עבודה, השימוש במחשבים - נו', את חשיבות - מושא,

מתרגלים לשון - פתרונות

- עבודתם של רואי החשבון - לוואי, הם - נו', עלולים למצוא את עצמם - נש' מורחב, מחוסרי עבדה - תיאור
- 27. משפט מחובר**, איבר א' - גינת... קוצים, איבר ב' - מדי ערב... האזור, קוצים - מושא, מדי ערב - תיאור, צוות גננים - נו'
28. משפט פשוט בואו - נו'+נש', להכיר - תיאור, באמצעות מפגש - תיאור, מיוחד - ל', בחג הסוכות - לוואי
- 29. משפט מחובר**, איבר א' - עברייני... המבישה, איבר ב' - הוא... על כך, עברייני התנועה - נו', בסכום גבוה - מושא, בשל התנהגותו המבישה - תיאור, סימני חרטה - מושא
- 30. משפט מורכב**, עיקרי - עשרות... הדליקה, פסוקית תיאור - כשהם נסערים, עשרות - ל', הקשישים - נו', בעקבות הדליקה - תיאור, הם - נו', נסערים - נש'
- 31. משפט מורכב**, עיקרי - מעתה... בערסל, פסוקית תכלית - גם אם אין... דשא, תוכלו להעניק - נו'+נש' מורחב, לילדיכם - מושא, בערסל - ל', אין - נש', לכם - מושא, חצר - נו', עם דשא - ל'
- 32. משפט מורכב**, עיקרי - השתדלו... בקיץ, פסוקית תיאור - כדי ששכבת... כנדרש, קנית - נו'+נש', הנחה - מושא
- 33. משפט מורכב**, עיקרי - מובטחת... מהירה, פסוקית תיאור - בתנאי שישלבו... גופנית, ללקוחות - מושא, הרזייה - נו', עם פעילות גופנית - מושא
- 34. משפט מורכב**, עיקרי - כך... יותר, פסוקית תיאור - ככל שנעמיק... החדש, נעמיק - נו'+נש', את ההמצאות הטכנולוגיות - מושא
- 35. משפט מורכב**, עיקרי - התיירות... בנוחות, פסוקית תכלית - כדי שהאורחים... לכספם, בעידן החדש - לוואי, בנוחות - מושא, תמורה - מושא, לכספם - לוואי
- 36. משפט מורכב**, עיקרי - הוא... בתחביביו, פסוקית סיבה - מפני שדרישות... נוספות, דרישות התפקיד - נו', שעות נוספות - תיאור, להשקיע - ל'
- 37. משפט מורכב**, עיקרי - יש... היומיום, פסוקית תיאור - כאשר אנו... לטיול, יש - נש', תחושת התנתקות - נו', מכל מחויבויות היומיום - לוואי
- 38. משפט מחובר**, איבר א' - חרף... במועדון, איבר ב' - נקיים... במצב, חרף הפרסומים - תיאור, במועדון - ל', לדיון - תיאור או לוואי
- 39. משפט מורכב**, עיקרי - המדפים... מיוחדות, פסוקית תיאור - מכיוון שבחג... חלב, במרכולים - ל', גבינות מיוחדות - מושא, כידוע - הסגר, נהוג - נש', לאכול - נו'
- 40. משפט פשוט** לדברי הסופרת החרדית - הסגר, בספרים שלה - תיאור או לוואי, היא - נו'
- 41. משפט מורכב**, עיקרי - נוכל... היריבה, פסוקית תיאור - אם נתאמץ, נוכל לנצח - נו'+נש' מורחב
- 42. משפט מורכב**, עיקרי - מצבכם... ישתפר, פסוקית תיאור - גם אם תעשו... בפעם, תעשו - נו'+נש', טעויות - מושא, מדי פעם בפעם - תיאור
- 43. משפט מורכב**, עיקרי - קיבל... הוקרה, פסוקית זמן - לאחר שחשף... סחיטה, פרשיית - מושא, תעודת הוקרה - מושא
- 44. משפט מורכב**, עיקרי - ברח לך, פסוקית תיאור - פן תיראה... היריבה, תיראה - נו'+נש', היריבה - ל'
- 45. משפט מורכב**, עיקרי - ככל הנראה... למבקרים, פסוקית תיאור - כאשר יעלה האור, ככל הנראה - הסגר, למבקרים - מושא, האור - נו'
- 46. משפט מורכב**, עיקרי - תלמידים... מתנהגים, פסוקית תיאור - כאילו... עליהם, כללי המשמעת - נו', חלים - נש'
- 47. משפט מורכב**, עיקרי - המורה... תלמידיו, פסוקית תיאור - כשהוא... גדול, לחינוך גופני - לוואי, אחד מעשרת - ל', תלמידיו - מושא, בקול גדול - תיאור
- 48. משפט פשוט** הנטייה - נו', לשכוח - נש', על אף פגיעתם - תיאור
- 49. משפט מורכב**, עיקרי - התינוק... נראה, פסוקית תיאור - כפי שנראו... בגילו, במשפחתך - ל', אחיו הבוגרים - נו'
- 50. משפט מחובר**, איבר א' - הרצון... אדיבים, איבר ב' - הוא... הפסיכולוג, למצוא חן - ל', הוא - נו', לפי דברי הפסיכולוג - הסגר
- 51. משפט פשוט** מבקר המדינה - לוואי, על מנת לבדוק - תיאור, הישראלי - ל'
- 52. משפט מורכב**, עיקרי - יהיה... חדשה, פסוקית תיאור - אם יוגשו... החדש, עשר הצעות - ל'+ נו', יהיה - נושא, סיכוי - נושא, לפגוש - ל'
- 53. משפט פשוט** לפי פסק דין באנגליה - הסגר, ללא היתר - ל', ביזיון - נש'
- 54. משפט מורכב**, עיקרי - שימוש... הפועל, פסוקית תיאור - משום שבשניהם... מוגדר, פועל ברבים - תמורה, בשם הפועל - לוואי, מוגדר - נושא
- 55. משפט פשוט** החליטה להקים - נש' מורחב, אי-תנועה - מושא, כדי למנוע - תיאור

מתרגלים לשון - פתרונות

56. משפט מחובר, איבר א' - גיבור... מת, איבר ב' - והוא... הקוראים, מת - תיאור, הוא - נו', לחקור - תיאור, להפתעת הקוראים - הסגר

57. משפט מורכב, עיקרי - הוא...גאון, פסוקית תיאור - אף על פי שהילד...בסיסיים מסוגל לזהות -נש' מורחב, רגשות בסיסיים - מושא, הוא - נו', סוג של גאון - נש'

תרגילי המרות מעמ' 117

1. א. העובדים פתחו בשביתה מפני שהמאמצים להשגת פיצויים עלו בתוהו.
ב. המאמצים להשגת פיצויים עלו בתוהו, לכן העובדים פתחו בשביתה.
2. א. (1) יצא לאור (2) שב ומזהיר, המשותף: נשוא מורחב
ב. הספר שב ומזהיר מפני הסכנות הבריאותיות בחשיפה מרובה לשמש, למרות זאת אנשים רבים אינם משנים הרגל זה.
3. א. אף על פי שהשימוש במכונות החשמליות כרוך בבעיות לא מעטות, הרעיון להפעילן חשוב לשמירה על איכות הסביבה.
ב. השימוש במכונות החשמליות כרוך בבעיות לא מעטות, אף על פי כן הרעיון להפעילן חשוב לשמירה על איכות הסביבה.
4. א. מורכב: עלולים להתייבש בתוך שעות ספורות, מפני שיש מחסור בנוזלים.
איחוי: יש מחסור בנוזלים, לכן עלולים להתייבש בתוך שעות ספורות.
ב. בנוזלים - לוואי
5. א. אם נוהגים במזג אוויר סוער, עלולות להיגרם תאונות. או: כאשר נוהגים במזג אוויר סוער, עלולות להיגרם תאונות.
ב. במזג אוויר סוער - לוואי
6. א. מהיום יוטלו הגבלות על השקיית הגינה שלכם, כדי שיימנע בזבז מים.
ב. קשר של תכלית
7. א. מבנה תחבירי של משפט מורכב: צלצלו לקו הישיר של התחנה המטרולוגית, כדי שתתעדכנו לגבי מזג האוויר בכל רגע.
ב. מהיום מתעדכנים לגבי מזג האוויר בכל רגע.
8. א. קשר של סיבה ותוצאה: במוסדות שונים בעולם יש כיום קורסים לניהול משק בית, מפני שזוגות צעירים אינם יודעים להתמודד עם מטלות הבית.
ב. בקורסים מכשירים את הזוגות הצעירים להתמודד עם מטלות הבית.
9. מורכב: החנייה ברחוב זה אסורה, כדי שלתושביו יובטח השקט. פשוט: החנייה ברחוב זה אסורה, כדי להבטיח שקט לתושביו.
10. מורכב: הקבוצה הפסידה, מפני שהשופטים החליטו לבצע הארכת זמן. פשוט: הקבוצה הפסידה בשל החלטת השופטים לבצע הארכת זמן.
11. מורכב: אף על פי שבקבוצת הכדורסל שלנו יש ספורטאים מצטיינים, היא הפסידה בכל משחקי העונה.
פשוט: הקבוצה שלנו הפסידה בכל משחקי העונה למרות הספורטאים המצטיינים שבה. קשר של ויתור.
12. מורכב: אם תתקין אצלנו מזגן, תאם מראש עם נציגנו. פשוט: במקרה של התקנת מזגן תאם מראש עם נציגנו. קשר של תנאי
13. א. טיסה מס. 333 ללונדון מתעכבת. ב. לפי ההודעה בשדה התעופה, טיסה מס. 333 ללונדון מתעכבת.
ג. טיסה מס. 333 ללונדון מתעכבת בשל העננים הרבים בשמיים. ד. השמיים כוסו על ידי עננים רבים.
14. א. 1: נערכה סדרת שיעורים בנושא השואה. 2: סדרת שיעורים זו העלתה את המודעות שלנו להיסטוריה של העם היהודי.
ב. קשר של סיבה ותוצאה.
15. קשר של תכלית: (1) - המילה היוצרת את הקשר: להשגת (2) - המילה היוצרת את הקשר: לשיפור.
קשר של סיבה ותוצאה: (3) - המילה היוצרת את הקשר: עקב (4) המילה היוצרת את הקשר: גורמים
16. א. אם אתה מחפש דירה מתאימה, פנה אלינו עוד היום.
17. א. במשרד הבריאות נלחמים בתזונה הלקויה במסע הסברה נרחב.
ב. משפט 1: משרד התחבורה יילחם בתזונה הלקויה. משפט 2: משרד התחבורה יצא במסע הסברה נרחב.
18. משפט מחובר: הישגיה של שיטת הרפואה הטבעית מרשימים, למרות זאת היא אינה מקובלת על חלק גדול מהאוכלוסייה.
משפט פשוט: למרות הישגיה המרשימים של שיטת הרפואה הטבעית, היא אינה מקובלת על חלק גדול מהאוכלוסייה.
קשר של ויתור
19. א. המכונת החדשה בטיחותית בשל שלד הפלדה המחוזק שלה. ב. מאוחה: יש למכונת זו שלד פלדה מחוזק, לכן היא בטיחותית במיוחד.
מורכב: המכונת החדשה בטיחותית במיוחד, מפני שיש לה שלד פלדה מחוזק.

מתרגלים לשון - פתרונות

20. א. לאחר זריחת השמש נפתח בהליכה נמרצת לכיוון המפל בליווי המדריך. ב. קשר של זמן

תרגיל מעמ' 123 (עד פסוקית לוואי)

1. **משפט מורכב**, עיקרי: מפת...קל, פסוקית לוואי: שבו...חיובית. שבוע קל - מושא, נצטרך להתבונן - נו' + נש' מורחב, בראייה חיובית - תיאור
2. **משפט מורכב**, עיקרי: להקת המחול הצעירה נאלצה...החדשים, פסוקית לוואי: שנקלעה...כלכליים נאלצה לפטר -נש' מורחב, תשעה - ל', מהרקדנים החדשים - מושא
3. **משפט מורכב**, עיקרי: הצטרפו...מאשרות, פסוקית לוואי: שבחרו...בבאר שבע. לעשרות - ל', משפחות מאושרות - מושא, בחרו לגור - נו' + נש' מורחב, בבאר שבע - ל'
4. **משפט פשוט** כדי להגיע - תיאור, בלימודים - ל', תצטרכו לוותר - נו' + נש' מורחב,
5. **משפט מחובר**, איבר א': אמש...הגולה, איבר ב': ובסיומה...עצמם. הרצאה מרתקת - נו', בנושא יהדות הגולה - לוואי, בינם לבין עצמם - תיאור
6. **משפט מורכב**, עיקרי: בברז...חדיש, פסוקית לוואי: המאפשר...הבית, מסנן חדיש - נו', שתיית מים נקיים - מושא
7. **משפט מורכב**, עיקרי: במסגרת...בארגונים, פסוקית לוואי: השואפים...חברתי. המשתתפים - נו', בארגונים - מושא, לשינוי חברתי - מושא
8. **משפט פשוט** לעוגיות - ל', נערים - נו', לשם שילובם בחברה - תיאור
9. **משפט מורכב**, עיקרי: בטקס הסיום חולקו...המיזם, פסוקית לוואי: שבמהלכו...המגמה בטקס הסיום - תיאור, העבודות - נו', של תלמידי המגמה - לוואי, תעודות הצטיינות - נו', לחלק - ל', ממשותפי המיזם - מושא
10. **משפט מורכב**, עיקרי: השאלה הופיעה...המשפחה, פסוקית לוואי: מי...הראשון מי - נו', היה - אוגד, ראש הממשלה הראשון - נש', בשעשועון - תיאור, לכל המשפחה - לוואי
11. **משפט מורכב**, עיקרי: אנשי...למסקנה, פסוקית לוואי: ששני...הריקים, להגנת הסביבה - לוואי, בשל השלכת חומר מסוכן - תיאור

תרגיל 1 בעמ' 124 (כל סוגי המשפטים - עד פסוקית מושא)

1. **משפט מורכב**, עיקרי: המומחה...מסביר, פסוקית מושא: כי לא רצוי...קטנים לענייני מים - לוואי, לא רצוי - נש', להעביר - נו', בפילטר בעל חורים קטנים - תיאור
2. **משפט פשוט** לפי החלטת מועצת התלמידים - הסגר, מסיבת הסיום - נו', לנוכח הצהרתם - תיאור, של תלמידים - ל'
3. **משפט מורכב**, עיקרי: מומחי...קבעו, פסוקית מושא: שירושלים...מיוחדים, בארץ - ל', העיר הפקוקה - נש', לפי מחקרים מיוחדים - הסגר
4. **משפט מורכב**, עיקרי: תרכוש...ביותר, פסוקית תיאור: אם תשתתף...ראשונה תשתתף - נו'+נש', בקורס - מושא, עזרה ראשונה - לוואי, תרכוש - נו'+נש', כלים - מושא, להצלת חיים - לוואי, מידע חיוני ביותר - תמורה
5. **משפט מורכב**, עיקרי: דיילי...טוענים, פסוקית מושא: איננו...שלנו, איננו - נו' + אוגד, מרוצים - נש', מתנאי ההעסקה שלנו - מושא
6. **משפט מורכב**, עיקרי: תושב יבנה נמצא...משפחתו, פסוקית לוואי: שנעדר...מביתו כבר שבוע - תיאור, בריא ושלם - תיאור, לשמחת כל בני משפחתו - הסגר
7. **משפט מורכב**, עיקרי: מאות חומרי מרפא משוחזרים...המודרנית, פסוקית לוואי: שהיו...הביניים מאות - ל', חומרי מרפא - נו', בימי הביניים - תיאור, כדי ליישם - תיאור
8. **משפט מורכב**, עיקרי: גם חברי...טענו, פסוקית מושא: שישמחו...בנושא זה. ממצרים - ל', עם ארצות שכנות -לוואי, בנושא זה - לוואי
9. **משפט מורכב**, עיקרי: אחד...סבור, פסוקית מושא: שהביישנות...האדם, אחד - ל', אחד התסמינים - נש', לבעיות - ל'
10. **משפט מורכב**, עיקרי: ביישנים...במצוקה, פסוקית תיאור: משום שהם...חסרונות ביישנים רבים - נו', הם - נו', שלא בצדק - הסגר, חסרונות - מושא
11. **משפט מורכב**, עיקרי: כפי שראינו, נוצרו...מעשיות, פסוקית לוואי: שאין...הכללית כפי שראינו - הסגר, של עדות ישראל - לוואי, טיפוסים של מעשיות - נו', אין - נש', מקבילות - נו'
12. **משפט מורכב**, עיקרי: המסקנה עולה...וייצמן, פסוקית לוואי: שמזון...שיניים. שמזון - נו', עששת - מושא, במכון וייצמן -

מתרגלים לשון - פתרונות

לוואי

13. **פשוט**, תופעה חדשה - נו', התמקצעות... - תמורה

14. **משפט מחובר**, איבר א': במדינת...עדה, איבר ב': ולכל...עדתו. במדינת ישראל - תיאור, נפרדים - ל', לכל בית דין - מושא,

יש - נש'

סמכות שיפוט - נו', רק לגבי בני עדתו - לוואי

תרגיל 2 מעמ' 125

1. דיילי חברת התעופה טוענים שהם אינם מרוצים מתנאי העסקתם.

2. לטענת דיילי חברת התעופה, הם אינם מרוצים מתנאי העסקתם.

תרגיל מעמ' 127 - תקינות

1. הצטברו

2. השתמשנו ב

3. לחנות טבע דרושה עובדת בעלת ניסיון .

4. בגומייה

5.הגנן משקה את צמחי הגן ומטפל בהם באהבה.

6. כבוד..**הוא**

7. בעיפרון ולא בעט

8. תעו

9. יש לי היכולת

10. מומלצים

11. ההפגנה...**היא**

12. באוטובוס

13. אין לכם אפשרות

14. כמובן, כל האנשים...

15. התבוננתי בציור שעל הקיר ואהבתי אותו.

16. הואיל ו...

17. עורך הדין

18. בני השכונה ובנותיה

19. כנראה, ביטלו...

20. מאחר שהטיול...

21. כמובן, יש לי הקוד הסודי..

22. במהלך הנופש קניתי את הספר על הארץ הדמיונית וקראתי אותו.

23. ההבנה...הן התכונות

24. מרשימות

25. בית הספר שלנו

26. מנהלי המכללה ומוריה

תרגיל 1 עמ' 131

1. בשיעור מתמטיקה ביקשה המורה מן התלמידים:

פתחו, בבקשה, את החוברת בעמוד **שלוש** ופתרו את **חמש** הבעיות הראשונות.

מי שמסיים, מתבקש לעבור לעמוד **ארבע** ולפתור את תרגיל **שש** .

2. בסיום מהדורת החדשות השמיעה החזאית את התחזית הבאה:

בשלושת הימים הראשונים של השבוע ירדו **כחמישה** מ"מ גשמים.

כמות זו קטנה **בחמישה עשר אחוזים** מהכמות הממוצעת של לעונה זאת.

גובה הגלים יגיע **לשבעה** מטרים, ועוצמת הרוחות תהיה **עשרים וחמישה** קילומטרים לשעה.

3. במודעת פרסומת הופיעה המלצה לנופש:

בואו לבקר בחדרי האירוח שלנו.

בכל יחידה יש **שני** חדרים מרווחים, היכולים להכיל **שישה** אנשים.

עשרת המזמינים הראשונים יקבלו הנחה של **שנים עשר אחוזים** בשימוש במתקני הנופש.

הכניסה לברכה תעלה **עשרה** ש"ח לאדם,

וקבוצה מעל **שנים עשר** אנשים תקבל הנחה קבוצתית.

למזמינים **שלושה** לילות ינתן לילה **אחד** חינם.

נותר מקומות פנויים בסוף-השבוע הקרוב, **בעשרים ושבעה בפברואר**.

4. חנות הבשר החדשה מפרסמת את המבצעים הבאים:

■ עוף טרי מוכר **בשנים עשר** ש"ח.

■ אריזה של **חמש** שוקיים ב**אחד עשר** שקל.

■ **שבע** יחידות נקניק איכותי ב**ארבעה עשר** ש"ח.

על כל קנייה מעל **שמונים ותשעה** ש"ח **חמש** פיתות חינם.

מתרגלים לשון - פתרונות

5. **בשלושה במאי** יתבטלו **ארבע** ההצגות שאמורות היו להתקיים בערב, וזאת בשל היעדרותן של **שלוש** השחקניות של ההצגה.
המנויים יפוצו בהצגה **אחת** חינם **באחד ביוני**.
6. אמא ביקשה מעמרי שיקנה את המצרכים הבאים:
חמש ביצים
שבעה ק"ג עגבניות
שש שקיות שוקו
חמש עשרה סוכריות מנטה
שני סוגי גבינה **תשעה אחוזים**
ארבע חבילות מסטיק
7. הודעה להורים של תלמידי כיתות ז':
בעשרים ושלושה באפריל יצאו תלמידי הכיתה לטיול בן **שלושה ימים** לאזור ירושלים.
מחיר הטיול **מאתיים חמישים ושניים** ש"ח, והוא כולל **שני** לילות באכסניות נוער, **ושלוש** ארוחות מסודרות.
התלמידים מתבקשים להצטייד **בשלושה ליטרים** מים.
8. בשיעור מתמטיקה התבקשו התלמידים לפתור את הבעיה הבאה:
בדרך שאורכה **תשעה** ק"מ יש **שני** צמתים.
כל כמה ק"מ בממוצע יש צומת בדרך זו?
תשובה: כל **ארבעה קילומטרים וחצי**.

תרגיל 2 (עמ' 133)

1. לאחרונה הוצעו למכירה **תשעה עשר אלף** תשע עשרה אלף דירות.
2. קניתי **חמש/חמשה** עטים.
3. דיברנו בשיעור תנ"ך על **עשר/עשרת** המכות.
4. מתחרה עשרים **ושלש/עשרים** ושלשה/עשרים ושלשה ניצח בתחרות.
5. נתתי את הכדור ל**עשרה/לעשרה** לעשר משתתפים.
6. המדינה הזו גדולה מישראל פי **שלושים ושניים/שלושים** ושתים/שלושים ושניים.
7. הסיוור יערך בשני לאוקטובר/**בשניים באוקטובר** בשניים לאוקטובר.
8. ניפגש באולם **מאתים** ו**אחת/מאתים** ו**אחד/מאתים** ו**אחת**.
9. **חמשת/חמש** הציפורים נעמדו על אדן החלון.
10. התערוכה תתקיים ב**שמונה/בשמונה/בשמונה** ערים.
11. אתם מתבקשים לתרום **כעשרה שקל/כעשרה שקלים** כעשר שקל.
12. **אחד עשר/אחד עשר/אחת עשרה** מורות ומורים הגיעו להשתלמות.
13. הממתקים חולקו **לחצי/לחצי** כיתה.
14. **אלף ומאה/אלף** ומאה עיתונאים הוזמנו לאירוע.
15. החופשה תסתיים **בשלישי לינואר/בשלושה בינואר**.
16. מחיר החשמל עלה **בשני אחוז/בשתי אחוזים/בשני אחוזים/בשני אחוז**.
17. **אחד עשר/אחת עשרה/אחד עשר אלף** רקדניות השתתפו בשבוע המחול.
18. בדרך עברנו על פני עשרים **וחמשה/עשרים** ו**חמש/עשרים** ו**חמשה** מפעלים.
19. האיסוף ייערך **בשלוש/בשלושה/בשלושה** מקומות שונים.
20. הוא בן **שמונה עשרה/שמונה עשרה/שמונה עשר**.
21. התינוק הוסיף למשקלו **כשני/כשתי/כשני** ק"ג.
22. ביקרנו **בשלושה עשר/בשלוש עשרה/בשלוש עשרה** ערים.
23. **כעשר/כעשרת/כעשרת** הבחינות במתמטיקה לא נכשל אף תלמיד.
24. הבא לי את טופס **מאתים** ו**שש/מאתים** ו**ששה/מאתים** ושש.
25. **כשמונה עשרה/כשמונה עשר/כשמונה עשרה** אלף יחידות דיור מוצעות למכירה.

מתרגלים לשון - פתרונות

26. בַּחֲמֵשׁ/בְּחֻמָּשׁת הַשָּׁנִים הַבָּאוֹת יִמְכְּרוּ שְׁנַיִם עֶשְׂרִים/שְׁתַּיִם עֶשְׂרֵה אֶלֶף דִּירוֹת.
27. אִם תִּקְנֶה אֶת שְׁלֹשֶׁת/שְׁלֹשׁ הַחֹלְצוֹת, תִּקְבַּל הַנַּחַה שֶׁל חֲמִשָּׁה אַחֻז/חֲמֵשׁ אַחֻז/חֲמִשָּׁה אַחֻזִּים.
28. בְּאוֹלָם עֶשְׂרִים וְאַחַד/עֶשְׂרִים וְאַחַת יִתְאַסְפוּ עֶשְׂרִים/עֶשְׂרֵה בָּנִים וּבָנוֹת.
29. בְּאַחַד בַּחוּדֶשׁ/בְּרֵאשׁוֹן לַחוּדֶשׁ נִיפְגַּשׁ.
30. עֶשְׂרִים וְשָׁמוֹנֶה/עֶשְׂרִים וְשָׁמוֹנֶה עֵטִים עָלוּ לָנוּ עֶשְׂרֵה שְׁקָלִים/עֶשְׂרֵה שְׁקָל/עֶשְׂרֵה שְׁקָל.

תרגיל 3 (עמ' 134)

1. בספר המתמטיקה של כיתות ב' הופיעה השאלה:
גל הביא לבית-הספר שְׁנַיִם/שְׁתַּיִ תפוחים וְשְׁלֹשָׁה/וְשְׁלֹשׁ בננות.
אם הוא ייתן לחברו את אֶחָד/אֶחָד הפירות, כמה פירות יישארו לו?
2. במדור "דרושים" הופיעה המודעה:
לבית-ספר חדש במזכרת-בתייה דרושים כְּעֶשְׂרֵה/כְּעֶשְׂרֵה מורים במקצועות שונים.
רצוי ניסיון של שְׁלֹשׁ/שְׁלֹשׁ שנים במערכת החינוך.
הראיונות ייערכו בְּשָׁמוֹנֶה/בְּשָׁמֵנִי בחודש.
3. בספרית סרטי הוידאו הופיעו לאחרונה הסרטים:
■ שְׁלֹשֶׁת/שְׁלֹשָׁה/שְׁלֹשׁ המוסקטרים.
■ שְׁבַע/שְׁבַע המופלאים.
■ נולד בְּאַרְבַּע/בְּרַבִּיעִי/בְּאַרְבַּעַת ביולי.
■ חֲמֵשׁ/חֲמִשָּׁה/חֲמִשָּׁת החושים.
■ עֶשְׂרִים/עֶשְׂרֵת הדברות.
4. לצילומים של סרט תיעודי בנושא דור שני לשואה דרושים:
■ שְׁלֹשָׁה/שְׁלֹשׁ זוגות אשר אֶחָד/אֶחָת מבני הזוג הוא בן לניצולי שואה.
■ נער בן שָׁמוֹנֶה עֶשְׂרֵה/שָׁמוֹנֶה עֶשְׂרֵה- לפני גיוסו לצה"ל.
■ חֲמֵשׁ/חֲמִשָּׁה נשים וגברים, ניצולי שואה.
■ הצילומים יחלו בְּעֶשְׂרִים/בְּעֶשְׂרֵה בפברואר.
5. בשיעור ספרות למדנו שָׁמוֹנֶה/שָׁמוֹנֶה שירים של יהודה עמיחי.
את השיר "דרך שְׁנַיִם/שְׁתַּיִ נקודות עובר רק קו ישר אֶחָד/אֶחָד" אהבנו במיוחד,
והקדשנו לו את כל אַרְבַּע/אַרְבַּע השעות השבועיות העומדות לרשותנו.
6. בספר מתכונים המיוחדים לתינוקות הופיע המתכון להכנת תִּשְׁעָה/תִּשְׁעָה כדורי גבינה.
החומרים הדרושים:
■ שְׁנַיִם/שְׁתַּיִ כוסות קמח
■ מְאַתִּים/מְאַתִּים גרם מרגרינה
■ שְׁתַּיִם/שְׁתַּיִ ביצים
■ חֲצִי/חֲצִי חבילה גבינה לבנה
7. בעיתון שְׁבַע/שְׁבַע ימים הופיעו שְׁלֹשׁ/שְׁלֹשׁ חידות לילד.
בין תִּשְׁעָה/תִּשְׁעָה הפותרים הראשונים יחולקו שְׁבַע/שְׁבַע תיקים
וְשְׁנַיִם/וְשְׁנַיִם זוגות גרביים עם הדפסה של פו הדוב.

מתרגלים לשון - פתרונות

תרגיל 1 (עמ' 136)

מילות יחס

1. אעשה הכל **בְּשִׁבְלֵם** / בְּשִׁבְלֵהֶם.
2. אפגוש **אוֹתְךָ** / אוֹתְךָ בקניון.
3. נסענו **אֵלֵיהֶם** / אֵלֵיהֶם.
4. ניפגש **אִצְלָם** / אִצְלָהֶם.
5. התלבשתי **כְּמוֹכֶם** / כְּמוֹכֶם.
6. הוא **איננו** / איננו מקשיב לי.
7. המצב **לְגַבֵּם** / לְגַבֵּיהֶם לא השתנה.
8. לקחתי **מִמֶּנּוּ** / מִמֶּנּוּ את הספר.
9. פגשנו **אֶתְכֶם** / אוֹתְכֶם בפינה.
10. מה קיבלת מִמֶּנּוּ / מִמֶּנּוּ?
11. בְּלַעַדְם / בְּלַעַדֵיהֶם אני אבוד.
21. **בְּשִׁבְלֵם** / בְּשִׁבְלֵהֶם אעשה הכל.
31. אלך לשם **בְּלַעַדֵיכֶם** / בְּלַעַדְכֶם.
41. היחס **כְּלַפֵּם** / כְּלַפֵּיהֶם השתנה.
51. אלך **אֶתְךָ** / אֶתְךָ לקניות.

תרגיל 2 (עמ' 137)

1. למען 2. בה 3. בעדה 4. בהן 5. בו 6. ב 7. כלפיהם 8. בעקבותיהן 9. בהם 10. כלפיהן

תרגיל 3 (מעמ' 138)

- אתכם
- אצלם
- בלעדיהם
- מכם
- לגביהם
- בשבילם

- ב. 1. הזקוקות להם - להן 2. בשבילהן - בשבילן 3. אצלם - אצלם